

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Analýza aktov globálneho terorizmu v Európskej Únii

Analysis of Acts of Global Terrorism in the European Union

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Vedoucí práce: Ing. Břetislav Čupr

Jakub Hlavata

Kladno 2017

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2016/2017

Z a d á n í   b a k a l á ř s k é   p r á c e

Student: **Jakub Hlavata**
Obor: Plánování a řízení krizových situací
Téma: **Analýza aktů globálního terorizmu v Európskej Únii**
Téma anglicky: Analysis of Acts of Global Terrorism in the European Union

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Cieľom bakalárskej práce bude porovnať a zhodnotiť útoky tzv. islamského terorizmu v Európskej Únii z rokov 2014 až 2017 . Práca zhodnotí faktory, ktoré mohli mať na sledované útoky vplyv, reakcie vlád, postihnutých zemí a ďalej zmapuje aktuálnu situáciu ohrozenosti Európskej únie.

V teoretickej časti tejto práce budú vymedzené základné pojmy, bude predstavená história terorizmu, nasledovne súčasný stav, delenie (formy) terorizmu a jeho vývoj.

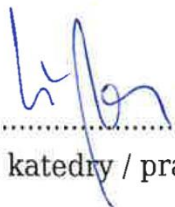
V praktickej časti budú zanalyzované a porovnané vybrané teroristické útoky a navrhnuté možnosti protiteroristických opatrení v Európskej Únii.

Seznam odborné literatury:

- [1] EICHLER, Jan, Terorismus a války v době globalizace, ed. 2., Praha: Karolinum, 2010, ISBN 978-80-246-1790-9
- [2] KAVICKÝ, Vladimír, Štefan JANGL a Libor GAŠPIERIK, Terorismus: hrozba doby, Bratislava: Citadella, 2015, ISBN 978-80-89628-84-1
- [3] KLAVEC, Jozef, Terorismus ako globálna hrozba, ed. 1., Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Fakulta sociálnych vied, 2014, ISBN 978-80-8105-616-1

Zadání platné do: 11.09.2018

Vedoucí: Ing. Břetislav Čupr

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 23.02.2017

Prehlásenie

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Analýza aktov globálneho terorizmu v Európskej Únii vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 05.05.2017

.....
Jakub Hlavata

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel poďakovať svojmu vedúcemu, pánovi Ing. Břetislavovi Čuprovi za jeho trpezlivosť, cenné rady a kritické, ale konštruktívne pripomienky pri spracovaní mojej bakalárskej práce.

Abstrakt

Vo svojej bakalárskej práci som sa zamerlal na analýzu teroristických útokov v Európskej Únii spáchaných globálnym terorizmom. Bakalárska práca je rozdelená na dve časti, a to na časť teoretickú a praktickú. V teoretickej časti je popísaná definícia spolu so stručnou históriou a vývojovými štádiami terorizmu. Ďalej som sa v teoretickej časti zamerlal na typológiu terorizmu, na vybrané teroristické organizácie, ciele útokov a v boji proti terorizmu som rozpísal legislatívu v rámci Európskej Únie a možné opatrenia na zamedzenie útokov.

V praktickej časti sú analyzované tri posledné najväčšie teroristické útoky z rokov 2016 a 2017 v Európe – Nice, Berlín a Londýn. Na základe zistených údajov som vykonal analýzu a komparáciu útokov, kde som svoje zistenia popísal v časti „výsledky“. Výstupom práce sú taktiež navrhnuté protiopatrenia terorizmu Európskej Únii.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je podať čitateľovi stručný prehľad o terorizme a problematike terorizmu v rámci Európskej Únii, analyzovať vybrané teroristické útoky a navrhnúť možné teroristické protiopatrenia.

Kľúčové slová

Terorizmus; islamský štát; ISIS; Nice; Berlín; Londýn; Európska Únia.

Abstract

In my bachelor thesis, I focused on the analysis of terrorist attacks in the European Union caused by global terrorism. The bachelor thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part aims to define terrorism, and provide a brief history and developmental stages of terrorism. Furthermore, in the theoretical part, I focused on various types of terrorism, on selected terrorist organizations, the objectives of the attacks, and on counter terrorism, I defined legislation within the European Union and possible measures to prevent these attacks.

In the practical part, the three most recent terrorist attacks from 2016 and 2017 in Europe - Nice, Berlin and London - are analyzed. On the basis of the data, I have analyzed and compared the attacks, and I have described my findings in the Results section. The outcome of the thesis also includes suggested counter terrorism measures in the European Union.

The main aim of the bachelor thesis is to provide the reader with a brief overview of terrorism and terrorism-related issues within the European Union and to analyze selected terrorist attacks alongside possible countermeasures.

Keywords

Terrorism; Islamic State; ISIS; Nice; Berlin; London; European Union.

Obsah

1	Úvod	10
2	Súčasný stav.....	11
2.1	Vymedzenie pojmu terorizmus	11
2.2	Historický vývoj terorizmu	13
2.3	Vývojové štádiá terorizmu	16
2.3.1	Národný terorizmus.....	16
2.3.2	Medzinárodný terorizmus.....	16
2.3.3	Globálny terorizmus.....	16
2.4	Typológia terorizmu.....	17
2.4.1	Patologický terorizmus	17
2.4.2	Kriminálny terorizmus.....	17
2.4.3	Politický terorizmus	18
2.4.4	Náboženský terorizmus.....	20
2.4.5	Super terorizmus.....	24
2.4.6	Terorizmus osamelých vlkov	24
2.5	Vybrané islamské teroristické skupiny.....	25
2.5.1	Ál Káida.....	25
2.5.2	Islamský štát	26
2.5.3	Boko Haram.....	28
2.6	Ciele globálnych teroristických útokov	30
2.7	Boj proti terorizmu.....	32
3	Cieľ práce	35
4	Metodika	36

5	Praktická časť.....	37
5.1	Teroristický útok v Nice 2016	37
5.1.1	Teroristické útoky vo Francúzsku	37
5.1.2	Priebeh útoku v Nice	38
5.1.3	Bezprostredné reakcie	40
5.1.4	Reakcie krajín.....	42
5.1.5	Profil a motív útočníka.....	43
5.1.6	Zhrnutie.....	44
5.2	Útok v Berlíne 2016	45
5.2.1	Teroristické útoky v Nemecku	45
5.2.2	Priebeh útoku v Berlíne.....	46
5.2.3	Bezprostredné reakcie	47
5.2.4	Reakcie krajín.....	48
5.2.5	Profil a motív útočníka.....	49
5.2.6	Zhrnutie.....	50
5.3	Útok v Londýne 2017	51
5.3.1	Teroristické útoky v Británii	51
5.3.2	Priebeh útoku	52
5.3.3	Bezprostredné reakcie	53
5.3.4	Reakcie ostatných krajín	54
5.3.5	Profil a motív útočníka.....	54
5.3.6	Zhrnutie.....	55
5.4	Ohrozenosť EÚ terorizmom	55
6	Výsledky.....	57

7	Diskusia	61
8	Záver	65
9	Zoznam použitých skratiek	66
10	Zoznam použitej literatúry	67
11	Zoznam použitých obrázkov	80
12	Zoznam použitých tabuliek	81

1 ÚVOD

„Zabi jedného, vystraš desaťtisíce.“

Sun Tzu

Terorizmus sa stal fenoménom, s ktorým sa v dnešnom svete stretávame čoraz častejšie. Dá sa konštatovať že patrí k výrazom tak bežným, že sa pomaly stáva súčasťou nášho života a jeho výskyt už takmer nikoho neprekvapí. Stále nás však prekvapuje krutosť a zákernosť takýchto útokov spolu s vysokými počtami obetí, ranených a psychologickými dopadmi na spoločnosť. Po útokoch z 11. septembra 2001 v USA veľa odborníkov konštatovalo, že svet už nebude nikdy ako predtým. Následkom toho sa zvýšili bezpečnostné opatrenia v mnohých krajinách a svet už nebral terorizmus ako potenciálne riziko, ale ako reálnu hrozbu.

Problematika terorizmu sa stala za posledné tri roky jednou z najdiskutovanejších tém po celom svete. Do popredia sa dostal náboženský terorizmus, zastúpený na prvom mieste islamským terorizmom, kde je hlavným aktérom Islamský štát. Za posledné tri roky došlo v EÚ k viac ako k 70 útokom s islamským podtextom, ktoré mali na konte viac než 300 mŕtvych a tisíc zranených.

Na aktuálnu situáciu reaguje aj táto práca, ktorej cieľom je v teoretickej časti zoznámiť čitateľa s problematikou terorizmu a v praktickej časti je to analýza teroristických útokov uskutočnených Európskej Únií. Zvolené tri teroristické útoky s islamským podtextom budú na základe získaných informácií analyzované a následne medzi sebou porovnávané. Výsledkom práce bude taktiež navrhnúť možné teroristické protiopatrenia.

2 SÚČASNÝ STAV

2.1 Vymedzenie pojmu terorizmus

Pojem terorizmus, konkrétnejšie teror, pochádza z konca 18. storočia, z obdobia Veľkej francúzskej revolúcie, kde ako „régime de la terreur“ označoval systém k presadeniu poriadku po predchádzajúcej perióde nepokojov a povstaniach. Teror transformoval Revolúciu z oslobodenia na deštruktívnu silu. Tí, ktorí teror podnecovali, museli nájsť ospravedlnenie za svoje násilné zabíjanie. Použitie násilia vytvorilo model uplatnenia terorizujúcej sily zo strany štátnych aktérov, ktoré trvalo dve storočia. V tom období sa jednalo o nástroj panstva, zatiaľ čo na konci 19. storočia bol terorizmus vnímaný pre svoje protištátne aktivity sociálnych revolucionárov, hlavne anarchistov, kde sa jednalo predovšetkým o atentáty na osoby z radov vládnucej triedy. (Mareš 2005, s. 17)

V modernom ponímaní predstavuje terorizmus sporný pojem, pre ktorý neexistuje jednoznačná definícia. V etymologickom význame má termín terorizmus svoj pôvod v latinskom pojme „terrere“, čo v preklade znamená „vystrašiť, vydesiť“. (Sviatko 2005, s. 13) Alex P. Schmid z Leidenskej univerzity v Holandsku ponúka definíciu aktov terorizmu ako mierový ekvivalent vojnových zločinov, ktoré by, ak by ich vykonala vláda počas vojny, porušili Ženevské konvencie. (Heymann 2000, s. 4)

Dokument Európskej Únie „Framework Decision on Combating Terrorism“ z roku 2002 definuje teroristické činy ako niektoré trestné činy, skladajúce sa prevažne zo závažných činov proti osobám a majetku, ktoré, vzhľadom k svojej povahe alebo súvislostiam, môžu poškodiť krajinu alebo medzinárodnú organizáciu, ak boli spáchané s cieľom:

- závažným spôsobom zastrašiť obyvateľstvo;

- protiprávne prinútiť vládu alebo medzinárodnú organizáciu vykonať alebo zdržať ich od vykonania akéhokoľvek jednania;
- vážne destabilizovať alebo zničiť základné politické, ústavné, ekonomické alebo sociálne štruktúry danej krajiny alebo medzinárodnej organizácie.
(www.statewatch.org)

Tieto trestné činy sa považujú za teroristické činy:

- útoky na ľudské životy, ktoré môžu spôsobiť smrť;
- útoky na fyzickú integritu osoby;
- únos alebo branie rukojemníka;
- značné poškodenie vládneho alebo verejného zariadenia, dopravného systému, prvku infraštruktúry vrátane informačného systému, poškodenie pevnej plošiny na kontinentálnom šelfe, verejného miesta alebo súkromného majetku, ktoré môže ohroziť ľudské životy alebo spôsobiť značné ekonomické straty;
- únos lietadla, lode alebo iných prostriedkov verejnej alebo nákladnej dopravy;
- výroba, vlastníctvo, získanie, preprava, dodávka alebo použitie zbraní, výbušnín alebo jadrových, biologických alebo chemických zbraní, ako aj výskum a vývoj biologických a chemických zbraní;
- vypúšťanie nebezpečných látok alebo zakladanie požiarov, spôsobovanie záplav alebo výbuchov, ktorých následkom je ohrozenie ľudských životov, narušenie alebo prerušenie dodávok vody, elektriny alebo akéhokoľvek iného základného prírodného zdroja, ktorých následkom je ohroziť ľudský život;
- vyhrážanie sa spáchaním niektorého z hore uvedených činov.
(www.statewatch.org)

OSN poskytuje obdobnú definíciu terorizmu z roku 2004. Definuje terorizmus ako kriminálne činnosti vrátane tých, zameraných proti civilnému obyvateľstvu spáchaných s cieľom spôsobiť smrť alebo závažne zraniť, zajať, navodiť stav teroru, alebo prinútiť vládu alebo medzinárodnú organizáciu aby vykonala, alebo aby sa zdržala určitého aktu. Zdôrazňuje taktiež neospravedlniteľnosť týchto aktov vzhľadom na politickú, filozofickú, ideologickú, rasovú, etnickú, náboženskú, či inú povahu. (www.un.org)

Lutz vo svojej knihe definuje terorizmus nasledovne: „Terorizmus zahŕňa politické ciele a motívy. Je násilný, alebo sa násilím vyhrožuje. Je navrhnutý s cieľom vytvárať strach na cieľové publikum, ktoré presahuje bezprostredné obeť násilia. Násilie zahŕňa neštátneho aktéra/aktérov, či už ako páchatel'a, obeť násilia, alebo oboje. Akty terorizmu sú navrhnuté s cieľom vytvoriť moc v situáciách, v ktorých predtým chýbala.“ (Lutz 2008, s. 9)

Aj po viacerých snahách však neexistuje vo svete jednotná definícia terorizmu. Môžeme ale konštatovať, že všetky spomínané definície poukazujú na terorizmus ako formu zastrasovania, naháňania strachu a používania násilia s cieľom presadiť si svoje záujmy.

2.2 Historický vývoj terorizmu

Prvýkrát bol pojem terorizmus použitý už za spomínanej VFR na konci 18. storočia, kde reprezentoval spôsob vládnutia, teda politického násilia v mene revolúcie. Bol nastolený takzvaný „régime de la terreur“, ktorý predstavoval riadenie štátu formou presadzovania poriadku po predchádzajúcej anarchii, nepokojoch, povstaniach a občianskej neposlušnosti. (Klavec 2014, s.19) Jednalo sa o nástroj panstva štátu, ale podľa vykonávateľov tohto režimu šlo o spojenie morálky, demokracie a cnosti. (Ibl 2013, s. 17-19)

Termín terorizmus získal ďalší význam v spojitosti s atentátmi v Rusku páchaných nihilistami na konci 19. storočia. V tej dobe začal byť spojovaný s protištátnymi aktivitami revolucionárov a anarchistov. Tým sa začalo pojmom terorizmus označovať nielen násilie organizované štátom, ale taktiež násilie uplatňované proti štátu a jeho aktivitám. Na prechode 19. a 20. storočia sa táto forma uplatňovala predovšetkým vraždením hláv štátov, ako napríklad amerického prezidenta, francúzskeho prezidenta, talianskeho kráľa a skončilo to atentátom v roku 1914 na rakúskeho arcivojvodu Ferdinanda d'Este v Sarajeve, ktorý sa považuje za jeden z príčin začiatku prvej svetovej vojny. (Ibl 2013, s. 17-19)

Na Balkáne na počiatku 20. storočia boli za terorizmus považované prejavy a metódy nacionalistických hnutí. V období pred a po prvej svetovej vojne boli revolučné aktivity vnímané ako terorizmus revolučného a kontrarevolučného násillia. Pred druhou svetovou vojnou bol charakterizovaný útlakom a metódami totalitných štátov – fašistické Taliansko, Nemecko a komunistické Rusko. Po skončení druhej svetovej vojny získava terorizmus znovu revolučný rozmer v partizánskom spôsobe boja a separatistických hnutiach západnej Európy a Severnej Ameriky. Terorizmus v etnicko-separatistickej podobe sa najvýraznejšie prejavuje na konci 60. rokov v aktivitách Palestíny, ktoré mali za cieľ vznik Palestínskeho štátu. Osemdesiate roky boli príznačné pre akty namierené proti západnému svetu, ktoré boli organizované a riadené štátmi východnej Európy a hlavne Ruska. (Ibl 2013, s. 17-19)

Dôležitý míľnik predstavujú 90. roky, ktoré poznačila expanzia a rozmach islamského terorizmu. Hlavným predstaviteľom bol Usáma bin Ládín, syn milionára, úspešného stavebného inžiniera zo Saudskej Arábie. Bin Ládín sa stal vodcom vtedy ešte malého fanatického islamského hnutia zvaného Al-Káida. (bbc.co.uk) Charakteristickým znakom tohto obdobia je, že hrozba studenej vojny sa pominula, ale terorizmus sa nezoslabil. Naopak, nadobudol ešte nebezpečnejšie dimenzie. Zosilnel štátny terorizmus, niektoré štáty na podporu

svojej politiky začali financovať medzinárodné teroristické skupiny. (Gašpierik 2010, s. 12) Mnoho vodcov z Blízkeho východu, ktorí pomáhali oslobodiť Afganistan zo sovietskej okupácie v roku 1980, nachádzali širšie ambície brániť západnej dominancii a to hlavne v islamských krajinách ako je Saudská Arábia a Egypt. Tak vznikol úplne nový druh terorizmu so smerovaním a sieťou, ktoré neboli obmedzené len na jeden štát, a ktorých prívrženci boli ochotní zomrieť pre vec. (bbc.co.uk) „V tomto období taktiež vznikajú špeciálne základne na výcvik teroristov a teroristických skupín, teroristi prvý raz použili zbrane hromadného ničenia (otravné a biologické látky), rastie neriadený obchod so zbraňami. Vyvrcholením terorizmu tohto obdobia je útok na Tokijské metro otravnou látkou sarín v marci 1995 a útok na Svetové obchodné centrum (WTC) v New Yorku a na Pentagón v USA 11.9.2001, ktorý si vyžiadal tisícky ľudských obetí. Vzápätí nato sa objavili prvé prípady teroristických útokov pomocou veľmi nebezpečného bojového prostriedku – antraxu.“ (Gašpierik 2010, s. 12-13)

Nové milénium predstavuje hlavne boj proti terorizmu inváziou amerických vojsk v Afganistane v roku 2001, ako odpoveď na teroristický útok z 11/9/2001. Cieľom tejto invázie bolo zajať vodcu bin Ládina a zničiť islamistický režim teroristickej skupiny Taliban, ktorý Ál-Káidu podporoval a poskytoval jej bezpečie. To vyústilo k vojne v Afganistane trvajúcej 13 rokov, kde výsledkom bolo zničenie výcvikových táborov Talibanu a Ál-Káidy a zavraždenie bin Ládina. Na konci roku 2014 sa USA a NATO stiahli z Afganistanu a formálne tak vojnu ukončili a preniesli plnú zodpovednosť za bezpečnosť na afganskú vládu. (www.cfr.org)

Súčasný terorizmus v Európe sa veľmi úzko spojuje s teroristickou skupinou ISIS. Jej korene siahajú až do roku 1999, no celosvetovo známa sa stala po lete roku 2014 vyhlásením islamského kalifátu. Od tej doby je zodpovedná za viac než 140 teroristických útokov po celom svete a má na konte minimálne 2000 obetí a ďalšie tisícky zranených. (www.edition.cnn.com)

2.3 Vývojové štádiá terorizmu

2.3.1 Národný terorizmus

Národný terorizmus predstavuje podľa Eichlera prvú vývojovú formu terorizmu. Je vykonávaný vo vnútri daného štátu a neprekračuje jeho hranice. Cieľom je vynútiť si zásadné zmeny v jeho vnútornej politike. Ako príklad poslúžia osemdesiate roky 19. storočia, kedy si teroristi chceli vynútiť zastavenie reforiem smerujúcich k prispôsobeniu sa Ruska západným štandardom. (2010, s. 152) Podľa Kavického vzniká národný terorizmus dôsledkom konfliktu záujmových, náboženských a nacionalistických skupín alebo politických strán. (2015, s. 37)

2.3.2 Medzinárodný terorizmus

Predstavuje v poradí druhú vývojovú formu terorizmu, ktorá svojou činnosťou presahuje hranice štátov a regiónov, a tým sa stáva nadregionálnou. (Klavec 2007, s. 49) Cieľom je donútiť konkrétny štát, aby k niektorej časti sveta prestal presadzovať svoje záujmy alebo tam od základu zmenil svoju politiku. Pre niektoré štáty sa podpora terorizmu stáva nástrojom na realizáciu, či už časti ich zahraničnopolitického programu, alebo aj zabezpečenie existujúceho politického režimu. Podľa Wilkinsona sa terorizmus stáva medzinárodným, keď je:

- a) zameraný na cudzincov alebo zahraničné ciele;
- b) koordinovaný vládami alebo stranami viacerých krajín;
- c) zameraný na ovplyvňovanie politiky zahraničných vlád. (1986, s. 182)

2.3.3 Globálny terorizmus

Po útokoch z 11. septembra 2001 ku ktorým sa prihlásila teroristická skupina Al-Káida hovoríme o úplne novej etape terorizmu. (Eichler 2010, s. 170) Globálny terorizmus predstavuje posledný vývojový stupeň, pričom za hlavného aktéra sa považuje práve islamský terorizmus. „Ten predstavuje fenomén, ktorý sa pomerne

rýchlo transformoval z vnútroštátneho problému štátneho aktéra na problém svetového politického systému 21. storočia.“ (Sviatko 2005, s. 30) Základným rysom je predovšetkým snaha o čo najväčší počet mŕtvych, mimoriadna bezohľadnosť na civilné obyvateľstvo a pri organizovaní akcií násilného charakteru, ničenie hodnôt aj pri zabíjaní ľudí. Pokiaľ ide o používané metódy, veľmi vysoký stupeň nebezpečia predstavujú samovražedné útoky, ktorým sa aj najobťažnejšie čelí. (Eichler 2010, s. 170-171)

2.4 Typológia terorizmu

Existuje veľa druhov delenia a typológií terorizmu, avšak najčastejšie používané je delenie podľa zložky ideologickej (podľa príčin vzniku a šírenia), a to na terorizmus politický, patologický a kriminálny.

2.4.1 Patologický terorizmus

Pre patologický terorizmus je príznačná absencia politického prvku. Hlavným cieľom je psychické sebauspokojenie teroristu. To môže mať rôzne formy. Daný jedinec cíti uspokojenie, radosť z terorizovania ostatných, užíva si mediálnu pozornosť a pozornosť okolia. (Sviatko 2005, s. 16) Mareš dodáva ešte ďalšie príklady, a to pomstu širšiemu publiku, vedomie slávy a „uznania“ a taktiež možnú radosť z vlastnej schopnosti šíriť hrôzu. (2005, s. 361)

Táto forma terorizmu sa často spája s psychickou poruchou, aj keď vedecké výskumy upozornili na nesprávnosť vymedzovania teroristov ako mentálne chorých indivíduí. (Sviatko 2005, s. 16)

2.4.2 Kriminálny terorizmus

Základný rozdiel medzi ostatnými spomínanými druhmi terorizmu je v motívoch konania príslušných subjektov. Kriminálny terorizmus môžeme

definovať ako systematické použitie teroristických činov za účelom súkromného alebo materiálneho obohatenia. (Wilkinson 1986, s. 32)

Je dôležité zmieniť, že nie každá kriminálna aktivita je považovaná za kriminálny terorizmus. Podmienkami sú aktivity, ktoré smerujú k vytvoreniu priaznivého prostredia pre kriminálnu činnosť, vydieranie, zastrašovanie verejnosti, štátnych zložiek, konkurenčných kriminálnikov, médií a pod. (Mareš 2005, s. 337-338)

2.4.3 Politický terorizmus

Paul Wilkinson vo svojej knihe „Terorizmus a liberálny štát“ definuje politický terorizmus ako donucovanie a zastrašovanie so systematickým zabíjaním, ničením a vyhrážaním sa ničením a zabitím, s cieľom terorizovať individuálov, skupiny, komunitu, vládu na podvolenie sa politickým požiadavkám teroristov. Wilkinson taktiež opisuje politický terorizmus ako využitie morálnej filozofie, ktorá sa používa na ospravedlnenie svojich činov, zatiaľ čo u kriminálneho terorizmu žiadne takéto obhajovanie neexistuje. Ten má ekonomický základ a zahŕňa osobnú chamtivosť a sebeckosť. (1986, s. 51-56)

Základom v politickom terorizme je predovšetkým:

- nevyberavosť a nepredvídateľnosť v oblasti selekcie cieľov. Cieľom zvyčajne nie je jedna konkrétna osoba, preto je v ohrození veľká skupina ľudí;
- vytvorenie dlhodobej atmosféry strachu, nátlaku a zastrašovania obyvateľstva;
- ochota teroristov zomrieť pre vec; (Wilkinson 1986, s. 51-56)
- úsilie o mediálny záujem a ovplyvnenie publika. Dôležitá je práca s médiami, publicita, prezentovanie požiadaviek teroristov alebo teroristickej organizácie. Bez záujmu médií končia teroristické akcie

v mediálnej prázdnote a tragika obetí sa obmedzuje len na najbližších príbuzných;

- správa, tzv. message ktorá ma byť doručená adresátovi/recipientovi (politik, vláda, civilné obyvateľstvo) zo spáchaného teroristického činu;
- cieľ teroristickej akcie. Ten môžeme rozdeliť na dva okruhy. Na okruh osôb/miesta, ktoré je terčom útoku a na okruh osôb - adresátov posolstva, ktoré vyplýva z teroristického útoku. (Sviatko 2005, s. 20)

Sviatko vo svojej knihe ponúka rozdelenie politického terorizmu podľa smeru pôsobenia na dve podkategórie, a to represívny terorizmus (zhora nadol) a subverzívny (zdola nahor). S nadväznosťou na problematiku pripája ešte pod kategóriu - štátom podporovaného terorizmu. (2005, s. 26)

Terorizmus represívneho charakteru

Predstavuje represiu, odvetu alebo odvetné opatrenie za činy namierené proti vláde a býva realizovaný štátnymi zložkami. Cieľom je posilnenie štátnej moci prostredníctvom eliminácie centier odporu. *„Štátny terorizmus dokáže fungovať bez politickej ideológie. Tá plní len funkciu zdôvodnenia, prípadne ospravedlnenia jeho zavedenia proti definovanému personifikovanému protivníkovi. Jeho terčom môžu byť celé spoločenské skupiny, ako aj nepohodlný jedinec.“* (Sviatko 2005, s. 27) V nacistickom Nemecku, Sovietskom zväze a v ďalších krajinách latinskej Ameriky využívali vlády zatýkanie, mučenie a popravy s cieľom šíriť strach a vymyť opozíciu alebo nesúhlas s režimom. (www.link.galegroup.com)

Terorizmus subverzného charakteru

Patria sem jednotlivci alebo organizácie politického terorizmu, ktoré svojou aktivitou sledujú oslabenie štátu. *„Subverzný terorizmus čerpá svoju silu hlavne z povahy vnútroštátnych problémov, ktoré môžu vyústiť až do otvorených vnútroštátnych*

konfliktov.“ Druhou formou je oslabenie štátu navonok, a to v prostredí medzinárodných vzťahov. (Sviatko 2005, s. 29)

Štátom podporovaný terorizmus

Štátom podporovaný terorizmus „je páchaný na teritóriu iného štátu ako je územie štátu, ktorý priamo alebo nepriamo podporuje prevedenie teroristických činov, sledujúc tým vlastné politické ciele.“ (Sviatko 2005, s. 30) Spojené štáty americké vydávajú každoročne zoznam „štátov podporujúcich terorizmus“ už od roku 1979. Na tomto zozname sa momentálne nachádzajú štáty Irán, Sudán a Sýria. Medzi krajiny, ktoré sa v zozname nachádzali, ale časom boli pre svoju nečinnosť odstránené, sú Kuba, Irak, Líbya, Severná Kórea a už bývalý Južný Jemen, ktorý je teraz súčasťou Jemenskej Republiky. (www.state.gov)

2.4.4 Náboženský terorizmus

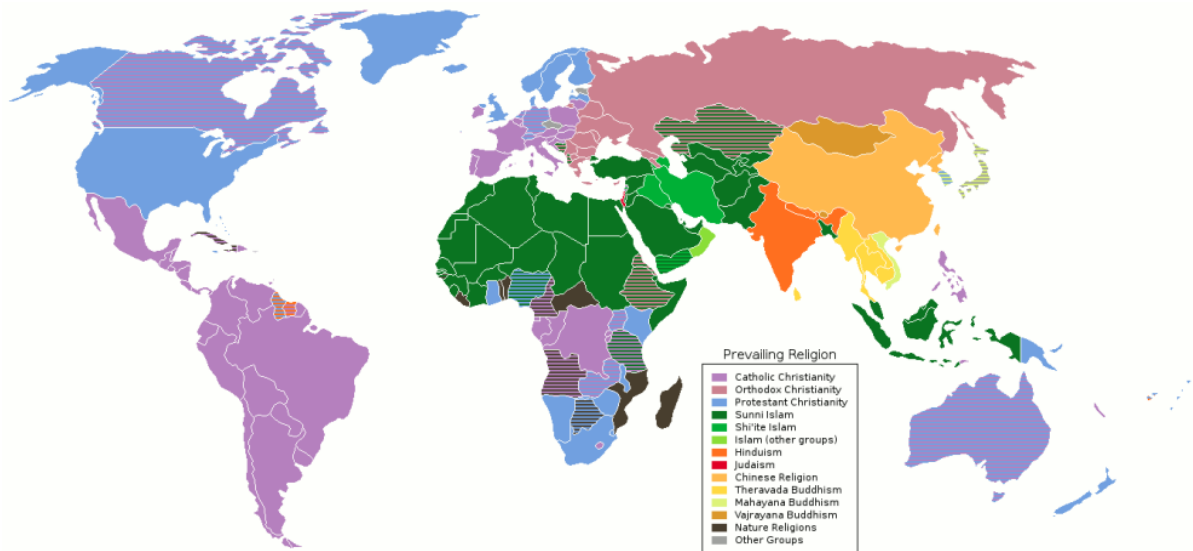
„Nábožensky inšpirovaný terorizmus patrí v súčasnosti medzi najvýraznejšie formy terorizmu. Princíp tohto terorizmu je založený na presvedčení jednotlivcov alebo skupín o výnimočnosti ich viery. A to v dvoch základných líniách – fundamentalistickej a eschatologickej.“ (Kavický 2015, s. 132) Náboženstvo môže byť taktiež spájané s presadzovaním sociálnych a politických záujmov. (Mareš 2005, s. 243) Typickým znakom nábožensky motivovaného terorizmu je vysoká motivácia a výbušnosť, ktorá môže v krajnom prípade končiť samovraždou. (Kavický 2015, s. 132)

Fundamentalistická línia *„sa usiluje o presadenie svojej vlastnej viery voči odnožiam vlastného náboženstva, kde ako príklad môžeme použiť v súčasnosti šiitsko – sunitský konflikt v islame, alebo vystupuje proti iným náboženstvám a proti neveriacim, ako napríklad moslimsko-židovský alebo moslimsko-kresťanský konflikt. Cieľom tejto línie je takéto náboženstvá zničiť alebo obrátiť na „správnu“ vieru.“ (Kavický 2015, s. 132)*

Eschatologická línia „naopak vníma svet ako morálne skazený a zlý, a preto musí byť zničený. Aj tu existuje viacero prúdov – buď bude svet zničený apokalypsou a zanikne, alebo povstane čistý, ako Fénix z popola a prežijú len členovia sekty. Vykonanie teroristického činu je pre člena sekty vstupenkou do nového sveta. Príkladom je japonská sekta Óm šinrikjó, ktorá realizovala niekoľko teroristických útokov aj za použitia zbraní hromadného ničenia.“ (Kavický 2015, s. 132)

V súčasnosti predstavuje jednu z najväčších hrozieb **islamský terorizmus**. Je najdynamickejšou a najnebezpečnejšou formou náboženského terorizmu a prejavuje sa hlavne nepriateľstvom militantných moslimov k západnému svetu. Reaguje taktiež na sekularizáciu moslimského sveta a modernizačné tendencie smerom k islamu fanatickým presadzovaním aspoň niektorých islamských dogiem. To so sebou prináša potláčanie ľudských práv a vzájomnú intoleranciu. (Mareš 2005, s. 247)

Islam predstavuje náboženskú vieru moslimov založenej na učení proroka Mohameda a koránu, kde základným princípom je absolútne podriadenie sa jedinečnému a vlastnému Bohovi, Alahovi. (www.dictionary.com) Je to náboženstvo s druhým najväčším zastúpením hneď po kresťanstve a predstavuje najrýchlejšie rastúce náboženstvo vo svete s celkovým počtom presahujúcim 1,7 miliardy veriacich. (<http://www.gordonconwell.edu>)

Obrázok 1 Svetová mapa náboženstiev, zelenými odtieňmi je označené náboženstvo Islam
(www.hobotraveler.com)

V súvislosti s islamom hrá dôležitú úlohu **islamský fundamentalizmus**. Ten sa podľa Kropáčka zakladá na strohom presvedčení o majetníctve pravdy. Vyznačuje sa neústupnosťou, neznášateľnosťou a tvrdosťou srdca. Z Koránu si účelovo vyberá iba niektoré témy a symboly. Od morálne-právnych úvah, zameraných silne kriticky zvlášť proti západným kultúrnym vplyvom, prechádza k tvrdému jednaniu proti inak zmýšľajúcim. Kolíše medzi skutočnou religiozitou a radikálnymi kultúrnymi prejavmi a tendenciou k spolitizovaniu. V jeho ideologickom poli sa formuje užší prúd politického islamu, **islamizmu**, so spoločenskými cieľmi na zriadenie totalitného islamského poriadku. V krajných polohách islamizmus siaha k násiliu, prejavuje sa ako extrémizmus, či terorizmus, Z hľadisku islamu ide o herektické vybočenie, o novodobé, násilne orientované sektárstvo. (1996, s. 31-32)

Islamský fundamentalizmus je do politickej dimenzie prevádzaný prostredníctvom **islamizmus**. Ten môžeme definovať ako využitie islamských religióznych argumentov k odôvodneniu politických cieľov. Cieľom islamizmu je vybudovanie teokratickej spoločnosti, kde islam je jediným pravidlom politického života a Boh je jediným politickým suverénom. Islam môže byť presadzovaný

násilnými aj nenásilnými prostriedkami, kde **džihád** predstavuje jeden z kľúčových pojmov islamskej vierouky a právnej teórie. (Mareš 2005, s. 248) Podľa Mendelovho prekladu Koránu sa jedná o všestranné úsilie (jedinca alebo obce) o čo najúspešnejší rozvoj, upevnenie a rozšírenie islamu. Džihád za Boha je úsilie v záujme upevňovania moslimskej obce, resp. ochrany a šírenie Božej zvesti, ktorá sa Arabom a neskôr celému svetu dostala prostredníctvom Mohameda, Božieho Posla. Džihád môže byť vedený proti vlastnej sebeckosti či hriechnosti, proti pokušeniu našepkávajúceho diabla alebo proti viditeľnému nepriateľovi moslimskej obce. Ideálom, ktorý by mal byť najvyšším cieľom islamskej obce je Božia vláda. Džihád môžeme označiť za synonymum pre islamský životný spôsob, pre vzorové chovanie, stelesnené v osobnom príklade proroka Mohameda. Právni znalci rozlišujú štyri roviny, v ktorých sa veriaci môžu zúčastniť džihádu: (Mendel 2010, s. 32-34)

- a) džihád srdcom – týka sa neustáleho prehľbovania osobnej zbožnosti, premáhania hriechov a pokušenia, ktorému Boh moslima priebežne vystavuje;
- b) džihád jazykom – týka sa podpory a šírenia pravdy misijnou činnosťou a poukazov na špatnosti;
- c) džihád rukou – zahrňuje predovšetkým obecne záslužnú a charitatívnu činnosť;
- d) džihád mečom – v zmysle presadzovania islamu rôznymi podobami násilia, či už represiou voči neveriacim na území islamu, vedením vojny za šírenie viery, bojom proti strojcom rozkladu zvnútra, alebo – a možno predovšetkým – obranou voči vonkajšiemu nepriateľovi. (Mendel 2010, s. 34)

Islamský terorizmus využíva proti svojim nepriateľom ozbrojenú propagandu plnú brutality, veľkého počtu obetí a spôsobov usmrtenia. Ako príklad nám poslúžia nedávne teroristické útoky v Paríži, Berlíne a Bruseli. Cieľom je

zастраšenie nepriateľa a vyslanie signálu stúpencom, čo má motivovať masy islamského obyvateľstva k rozsiahlemu vstúpeniu po boku islamských teroristov. (Mareš 2005, s. 249)

2.4.5 Super terorizmus

Super terorizmus môžeme definovať ako teroristický čin vykonaný teroristickou skupinou za použitia zbraní hromadného ničenia, teda jadrových, chemických alebo biologických. Táto definícia bola nedávno rozšírená, aby taktiež zahrňovala kybernetické útoky, inak nazývané kyber terorizmus. (www.geopoliticalmonitor.com)

2.4.6 Terorizmus osamelých vlkov

Jednorazové prípady terorizmu, anglicky „lone wolf attacks“ predstavujú jasne najnebezpečnejšiu formu terorizmu hlavne z dôvodov predpovedania útokov a v zavedení bezpečnostných opatrení.

„Osamelí vlci teroristické aktivity vykonávajú výhradne samostatne, maximálne vo dvojici s veľmi blízkou osobou. Ich ciele môžu byť v rozsahu celej škály terorizmu od náboženských, cez politické, ekologické, etnické, separatistické, až po osobnú odplatu za krivdu uskutočnenú v ich živote, napríklad prepustenie z práce. Často ich ciele nemajú žiadnu osobnú väzbu a sú celkom náhodné.“ (Kavický 2015, s. 146)

Týchto osamelých vlkov môžeme definovať ako osoby, ktoré fungujú samostatne, nepatria do žiadnej organizovanej teroristickej skupiny alebo siete a ktorých „modi operandi“ sú plánované a riadené jednotlivcami bez akéhokoľvek priameho rozkazu alebo hierarchie. (www.dspace.mah.se) Aj keď ideológia teroristov a osamelých vlkov môže byť rovnaká, typickí teroristi sa radikalizujú inými spôsobmi. **Radikalizácia** predstavuje dôležitý pojem v súvislosti s osamelými vlkami. Je spoločným menovateľom v prípade propagandy a náboru a pre spravodajské služby je najkritickejší okamžik pre získanie informácií pre

prevenciu terorizmu. (www.bis.cz) Dickson radikalizáciu definuje ako zmenu vo viere, cítení, presvedčení a skutkoch, ktoré smerujú k zvýšenej podpore jednej strany politického konfliktu. (www.dspace.mah.se) **Džihádistická propaganda** je pojem, na ktorý je teroristami vyvíjaný stále väčší dôraz, pretože stojí na počiatku vývojových procesov vedúcich k teroristickým útokom. Vzhľadom k tomu, že stále častejšie sa využívajú moderné technológie, je ťažké jej vplyv trvalo obmedziť alebo dokonca prerušiť. (www.bis.cz)

Klasickí teroristi často cestujú do zahraničia z dôvodu získania tréningu, začnú sa združovať so známymi teroristami alebo extrémistickými organizáciami, nakupujú zbrane alebo vyrábajú výbušniny pred útokom, kedy je vysoká šanca, že ich tieto aktivity uvedú do povedomia štátnych orgánov a spravodajských služieb. Naproti tomu plánovanie prevedené osamelým vlkom zostáva bez povšimnutia v podstate až dovtedy, dokým nie je príliš neskoro. Dnes osamelí vlci získavajú svoj tréning online, hľadajú možnosti ako spôsobiť ujmu v mene svojej ideológie a spájajú sa s ďalšími radikálmi s cieľom rozvíjať svoju ideológiu a motiváciu bez akéhokoľvek priameho kontaktu. (www.dspace.mah.se) Preto sa z týchto dôvodov stáva veľmi komplikované pre štátne orgány a spravodajské služby predpovedať správanie takéhoto jednotlivca.

2.5 Vybrané islamské teroristické skupiny

2.5.1 Ál Káida

Ál Káida patrí medzi najväčšiu a najznámejšiu teroristickú organizáciu na svete. Jej počiatky siahajú do 80. rokov 20. storočia, kedy bola pravdepodobne invázia sovietskych vojsk v Afganistane medzi rokmi 1979 – 1980 jedným z významných faktorov, ktoré sa zasadili o vytvorenie tejto globálnej teroristickej organizácie. Na zrode tejto organizácie sa podieľal saudskoarabský milionár Usáma bin Ládin. Cieľom/ideológiou Ál Káidy je nastolenie kalifátu v moslimskom svete. **Kalifát** je náboženská forma vlády v moslimskej obci, kde kalifa predstavuje politického

a náboženského nástupcu proroka Mohameda v súlade s Islamským právom alebo šariou. Ál Káida má na konte desiatky teroristických útokov a tisícky mŕtvych. Medzi najznámejšie patrí útok v USA z 11/9/2001, pri ktorom zomrelo 2996 ľudí a ďalších 6 tisíc bolo zranených. (Sviatko 2005, s. 48-55) Reakciou na tento útok bola spomínaná invázia USA do Afganistanu, pri ktorej bol Bin Ládin zastrelený 02.05.2011 v meste Abbotabad, počas tajnej vojenskej operácie USA. Po jeho smrti prevzal pozíciu veliteľa Ál Káidy bin Ládinov zástupca, Ayman al-Zawahiri. Posledným známym útokom je útok v Paríži na vydavateľstvo novín Charlie Hebdo zo 07.01.2015, kde zomrelo pod masovou strelbou útočníkov 12 ľudí. (www.globalsecurity.org)

2.5.2 Islamský štát

V arabskom jazyku sa táto teroristická skupina oficiálne nazýva "al-Dawla al-Islamiya al-Iraq al-Sham". Vytvorením skratky podľa prvých písmen jednotlivých slov nám vznikne slovo DAESH, čo predstavuje frekventovane používaný pojem na označenie tejto organizácie. Vo voľnom preklade toto slovo znamená „odpad.“

Po koreňoch IS môžeme pátrať späť smerom k Abu Musab al-Zarqawi-ovi. Po invázií Iraku Američanmi sľúbil Zarqawi vernosť Usámu bin Ládinovi a založil Ál Káidu v Iraku, ktorá sa stala hlavnou silou v povstaní. Po Zarqawi-ho smrti v roku 2006 vytvorila AQI zastrešujúcu organizáciu Islamský štát v Iraku. ISI bola neustále oslabovaná americkými vojenskými posilami a vytvorením rady Sahwy sunnistkými arabskými kmeňmi, ktoré odmietli brutalitu ISI.

Baghdadi, bývalý americký väzeň, sa stal vodcom ISI v roku 2010 a začal obnovovať jeho kapacity. Rokom 2013 ním boli v Iraku vykonávané desiatky útokov mesačne. ISI sa taktiež pripojilo k povstaniu proti prezidentovi Bashar al-Assadovi v Sýrii, čo vyústilo v zriadenie fronty al-Nusra. V apríli 2013 oznámil Baghdadi zlúčenie svojich síl v Iraku a Sýrii a vytvorenie „Islamského štátu v Iraku

a v Levant“ (ISIS). Vodcovia al-Nusra a al-Kájdy odmietli tento ťah, ale bojovníci lojalni k Baghdadi-ovi sa oddelili z al-Nusra a pomohol ISISu zotrvať v Sýrii.

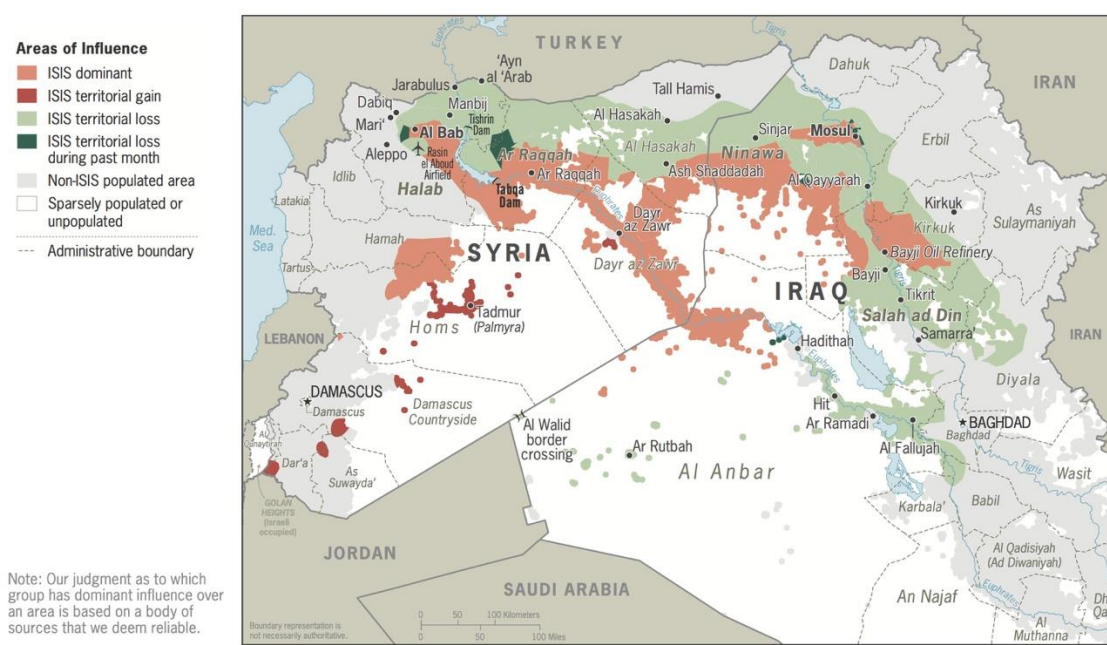
Na konci decembra 2013 presunul svoje zameranie späť na Irak a využil politický nesúlad medzi vládou vedenej Šiitmi a menšinovou sunnitskou arabskou komunitou. S pomocou domorodcov a Saddámových Husajnových bývalých lojalistov ISIS prevzal kontrolu nad mestom Fallúdža.

V júni 2014 ISIS obsadil severné mesto Mosul, a potom postupoval na juh smerom k Bagdadu, masakrujúc svojich protivníkov a vyhrážaním sa vykorenením mnohých etnických a náboženských menšín v krajine. Na konci mesiaca, po konsolidácii svojho vplyvu v desiatkach miest a obcí, ISIS deklaroval vytvorenie kalifátu a zmenil svoj názov na "Islamský štát". Stal sa notoricky známym pre svoju brutalitu, masové vraždy, únosy a popravy stínaním hláv. Požaduje, aby moslimovia po celom svete prisahali vernosť jej vodcovi - Abu Bakr al-Baghdadiovi a migrovali na teritórium pod ich kontrolou. IS taktiež nariadil ostatným džihádistickým skupinám po celom svete, aby rešpektovali jeho zvrchovanú autoritu. A veľa ich tak aj urobilo, vrátane niekoľkých odnoží konkurenčnej siete Ál Káida. (www.bbc.com)

Za svoju dobu pôsobenia je skupina zodpovedná za desiatky teroristických útokov a stovky mŕtvych po celom svete. V súčasnosti je vedená proti ISIS silná ofenzíva zo strany globálnej koalície 68 štátov sveta, ktoré bojujú hlavne zo vzduchu a to leteckými náletmi. (theglobalcoalition.org) ISIS stratil od augusta 2014 kontrolu nad 62% územia v Iraku a 30% v Sýrii, viď obrázok 2. (theglobalcoalition.org) Počet vojakov pod krídlami ISIS sa značne líši od zdroja k zdroju. Odhadom sa predpokladá, že ISIS malo v auguste 2016 k dispozícii približne 15 000 bojovníkov. (independent.co.uk)

Islamský štát využíva výbornú prácu s médiami, ktorá slúži ako propaganda na nábor nových členov. Pracuje so sociálnymi sieťami ako Twitter, YouTube a Facebook, využíva náborové videá, plagáty a rôzne internetové stránky k zdieľaniu videí a nahrávok s extrémistickým obsahom.

Americké a iracké úrady tiež varujú pred použitím nekonvenčných zbraní zo strany ISIS. V januári 2017 v meste Mosul bol podľa Iraku nájdený v laboratórii Islamského štátu yperit spolu s ruskými raketami zem-zem. (theguardian.com)

Obrázok 2 Územie Blízkeho východu pod vplyvom ISIS k 01.2017 (theglobalcoalition.org)

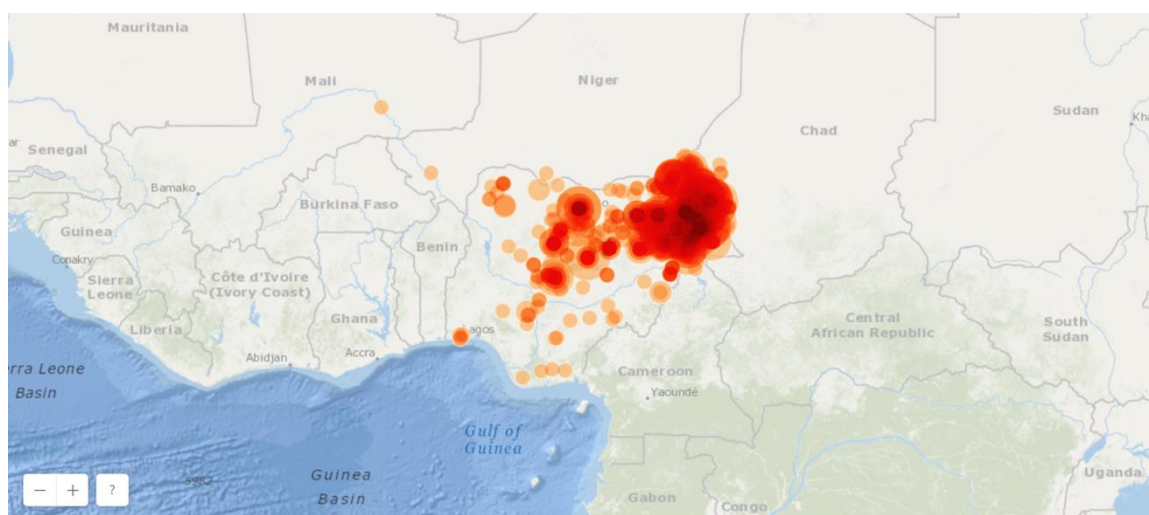
2.5.3 Boko Haram

Boko Haram je militantná teroristická organizácia založená Mohammedom Yusufom v roku 2002 v severovýchodnej Nigérii. Originálny názov skupiny znie Jamā'at Ahl al-Sunna lil-Da'awah wa al-Jihād, čo vo voľnom preklade znamená „Združenie ľudu sunny pre kázanie a džihád“. Naproti tomu názov „Boko Haram“, ktorý dostala skupina od obyvateľov z mesta Maiduguri, kde má sídlo, znamená westernizácia, v preklade „ovplyvňovanie západom je hriech“. Počiatočný zámer skupiny bolo vykoreniť korupciu a nespravodlivosť, ktoré

rozširovali sociálnu medzeru medzi pár bohatými a mnoho chudobnými v Nigérii, kedy obviňovali západné vplyvy a mali za cieľ zaviesť šáriu - islamské právo. Boko Haram vnímala a vníma Západ s veľmi negatívnymi dopadmi na Islamské hodnoty. Po zabití Yusufa, vodcu skupiny a jej ďalších členov nigérijskými bezpečnostnými zložkami v roku 2009 sa Boko Haram zaviazala pomstiť ich smrť. To vyústilo od roku 2009 uskutočnením mnohých atentátov a násilia v krajine. (www.britannica.com)

Boko Haram je od roku 2013 Spojenými Národmi oficiálne označená za teroristickú organizáciu. V roku 2014 vyhlasuje na miestach pod jej kontrolou kalifát. Väčšina územia je momentálne pod kontrolou armády. (www.bbc.com) V roku 2015 vydala Boko Haram správu, kde prisahá vernosť Islamskému štátu. (www.foxnews.com)

Medzi najväčšie útoky skupiny patrí útok na sídlo Spojených Národov v hlavnom meste Abuja z roku 2011, kde zomrelo 26 ľudí a ďalšie desiatky boli zranení a séria bombových útokov na mesto Kano v januári 2012, kde bolo zabitých 185 ľudí, a kde hlavnými cieľmi boli policajné stanice a vládne úrady. (www.britannica.com)

Obrázok 3 Mapa teroristických útokov uskutočnených teroristickou skupinou Boko Haram medzi rokmi 2009 a 2016 (www.aljazeera.com)

2.6 Ciele globálnych teroristických útokov

Spomínaným typickým znakom globálneho terorizmu je snaha o čo najväčší počet mŕtvych a zranených. Preto sa cieľmi globálnych teroristických útokov stávajú najčastejšie verejné miesta s vysokou koncentráciou ľudí. Typickým príkladom sú nákupné centrá, kiná, hotely, reštaurácie, letiskové terminály, promenády, protesty, koncertné sály, divadlá, štadióny, prostriedky mestskej hromadnej dopravy a ďalšie miesta, kde často chýba kontrola pred vstupom a bezpečnostná služba. Mnohým bezpečnostným strážnikom, chrániacich tieto objekty, taktiež chýba vhodné školenie a vybavenie na vhodnú reakciu na teroristický útok. (www.globalriskinsights.com)

Aktéri terorizmu hľadajú stále nové formy, metódy a ciele útokov, pretože musia prekonávať stále účinnejšie prvky alebo systémy zabezpečenia. Aktuálny vývoj v terorizme teda smeruje k útokom na civilné obyvateľstvo na verejných miestach s nízkou úrovňou zabezpečenia, takzvané **mäkké ciele**, za použitia čo možno najjednoduchších nástražných improvizovaných zariadení, konštruovaných podľa ľahko dostupných návodov na internete, za čo najnižších nákladov. V budúcnosti sa na týchto typoch vysoko nebezpečných útokoch budú stále viac podieľať osamelí a zradikalizovaní fanatici (tzv. fenomén osamelých vlkov) bez priamych väzieb na akúkoľvek teroristickú organizáciu alebo inú štruktúru. (www.bis.cz)

Mäkké ciele predstavujú trend v aktuálnom ponímaní terorizmu pre svoje jednoduché napadnutie, a to, že nevyžadujú dlhý plánovací cyklus. Sú ideálne pre teroristické skupiny, ktoré sú pod tlakom a hľadajú formy rýchlych odvetných útokov, ktorými chcú preukázať svoju odolnosť a odhodlanosť voči podporovateľom a naopak, proti nepriateľom. Útoky proti mäkkým cieľom s vysokými civilnými stratami môžu priniesť a prinášajú globálnu pozornosť médií, uspokojujú ich priaznivcov a priťahujú nových členov. Útočníci prezieravo berú

rukojemníkov, čím maximalizujú pozornosť médií často v živom vysielaní, kde sa im dostáva viac pozornosti ako pri klasickom útoku, kde média iba zosumarizujú fakty o útočníkovi a počte mŕtvych. (www.globalriskinsights.com)

Medzi opatrenia pred takýmito druhmi útokov patrí venovanie veľkej pozornosti prieskumnej fáze útoku. Táto fáza sa uskutočňuje s cieľom získať profil miesta, určiť najvhodnejší prístup k miestu a určiť najlepší čas na útok. Je preto pravdepodobné, že aktéri týchto útokov môžu tieto miesta niekoľkokrát dopredu navštíviť. Zamestnanci ale aj civilisti môžu zohrávať dôležitú úlohu tým, že budú pozorní, čím môžu odhaliť akékoľvek podozrivé správanie, ktoré by mohlo naznačovať nadchádzajúci útok. To zahŕňa:

- byť oboznámený s akýmkoľvek nezvyčajným záujmom alebo otázkami o bezpečnostných postupoch vrátane kontrol prístupu, dodávateľských brán, bezpečnostných odznakov, poplachov, dverí, kamier, zámkov a výcvikov bezpečnostnej služby, miesta vstupu a výstupu, dňoch špičky, hodín prevádzky, plánov miest, bezpečnostných stráží a ďalších zamestnancov. Aktéri môžu vykonávať dohľad použitím rôznych zariadení, kamier, ďalekohľadov, zoom objektívov a GPS prístrojov;
- byť si vedomý neobvyklých udalostí, ako sú viaceré požiarne poplachy alebo fiktívne tiesňové volania na to isté miesto. Takéto opatrenia by mohli znamenať test bezpečnosti, ktorý by zhromažďoval informácie o bezpečnostných reakciách, správaní a čase odozvy;
- byť ostražitý v prípade zaparkovania akéhokoľvek vozidla v jednej oblasti alebo miesta počas niekoľkých dní a snahy vyhnúť sa kamerám. Dlhodobý statický dohľad môže naznačovať nepriateľské prieskumy;
- zvyšovanie povedomia o bezpečnosti medzi zamestnancami (bezpečnostnými službami, upratovacími pracovníkmi, údržbárskymi a dodávateľskými subjektmi) a podnecovaním nahlasovania podozrivých činností;

- uskutočňovanie skríningu nových zamestnancov a existujúcich pracovníkov pred prijatím do práce na zistenie akýchkoľvek podozrivých informácií;
- inštaláciu a používanie systémov CCTV na identifikáciu plánovanej aktivity. (www.globalriskinsights.com)

2.7 Boj proti terorizmu

Teroristická hrozba je stále viac rôznorodá a geograficky rozptýlená. Zostáva významná, komplexná a veľmi nepredvídateľná. Prudký nárast ISIS v Sýrii a Iraku urýchlil súčasné medzinárodné úsilie v boji proti terorizmu a má značný dopad na politiku EÚ v oblasti boja proti terorizmu, najmä ak ide o boj proti násilnému extrémizmu a zahraničným bojovníkom. Boj proti terorizmu si vyžaduje úzku koordináciu úsilia EÚ a jej členských štátov, úzku spoluprácu s medzinárodnými partnermi a bezproblémovú integráciu opatrení proti terorizmu na vnútornej a vonkajšej úrovni. (eeas.europa.eu) Cieľom **Európskej stratégie na boj proti terorizmu** z roku 2005 je bojovať celosvetovo proti terorizmu pri súčasnom dodržiavaní ľudských práv, urobiť Európu bezpečnejšiu a umožniť jej obyvateľom žiť v priestore slobody, bezpečnosti a práva. Stratégia je zameraná na štyri hlavné piliere činnosti, a to predísť, chrániť, sledovať a reagovať. V súvislosti s týmito piliermi je v stratégii zdôraznený význam spolupráce s krajinami tretích zemí a s medzinárodnými inštitúciami. S ohľadom na nové tendencie vo svete – na jav osamelých a zahraničných bojovníkov alebo rastúci potenciál v oblasti sociálnych médií pre mobilizáciu a komunikáciu, prijala Rada v roku 2014 revidovaný dokument, **Európsku stratégiu boja proti radikalizácii a proti náboru teroristov**. (www.consilium.europa.eu)

Veľkou zbraňou teroristov sú falošné pasy. Pokiaľ naň hraničná kontrola nepríde, má jeho držiteľ v podstate neobmedzené možnosti. Zavedenie biometrických pasov je jedným z obranných činiteľov, ktorý umožňuje

automatickú identifikáciu fyzickej osoby podľa prvkov, ktoré sú pre každú osobu špecifické, čím sa potvrdzuje identita držiteľa pasu. V dnešnej dobe biometrické údaje digitalizujú obraz tváre, otlaky prstov a niekedy aj snímok očnej dúhovky. V Českej Republike sa vydávajú pasy s dvoma biometrickými znakmi od apríla 2009. Okrem obrazu tváre obsahujú aj dva otlaky prstov. (Procházková 2014, s. 53-54)

Zamestnanci imigračného úradu v USA pri vstupe na územie Spojených štátov pri kontrole cestovných dokladov snímajú dúhovku všetkým cudzincom. Bezpečnostný systém okamžite vyhodnocuje digitalizáciu s databázou. V rámci kontroly cestovných dokladov prebieha aj vstupný pohovor s imigračným úradníkom. Vstupné interview praktikuje veľa ďalších štátov. Dôvodom je posúdenie účelu cesty a pobytu cudzinca v danej zemi. V prípade podozrení je cudzinec podrobený ďalšiemu dôkladnému pohovoru s reprezentantmi imigračných úradov. (Procházková 2014, s. 53-54)

Vízový styk je z pohľadu bezpečnosti veľkou výhodou, pretože umožňuje dôkladnejšiu kontrolu a monitoring migrácie obyvateľstva. Problémom sú falošné sobáše cudzincov s obyvateľmi krajín, ktorí majú bezvízový styk s mnohými štátmi sveta. Problémový cudzinec tak môže získať pas a občianstvo, ktoré mu umožňujú voľný pohyb po svete, hlavne v EÚ. (Procházková 2014, s. 53-54) Tým predstavuje možné nebezpečenstvo Schengenský priestor, kde sa potencionálni teroristi môžu až príliš voľne pohybovať. Po vstupe do jeho priestoru je im umožnený pohyb až do 26 krajín EÚ. Príkladom je jeden z parížskych útočníkov Samy Amimour, ktorý opustil Francúzsko v roku 2013 a cestoval do Sýrie cez Taliansko a Turecko napriek tomu, že sa v roku 2012 dostal pod súdny dozor kvôli pokusom dostať sa do Jemenu. Neschopnosť Belgicka predať informácie o ďalšom útočníkovi Abdelhamid Abaaoudovi, údajnému vodcovi teroristickej bunky, ktorý 13. novembra zabil v Paríži 130 ľudí, mu umožnila uniknúť zatknutiu v Grécku desať mesiacov pred útokmi. Belgické úrady v tomto prípade neinformovali Grékov

včas, že bol podozrivý z riadenia terorizmu v Belgicku z jeho úkrytu v Aténach. Podobne aj ďalšiemu podozrivému z útokov v Paríži Salahovi Abdeslamu bolo dovolené opustiť Francúzsko, pretože Belgicko neinformovalo Francúzsko o jeho radikalizácii. Anis Amri pôvodom z Tuniska, neúspešný žiadateľ o azyl, predstavuje ďalšieho teroristického útočníka, ktorému sa podarilo po spáchaní teroristického útoku v Berlíne uniknúť vlakom z Nemecka cez Holandsko, Belgicko a Francúzsko až do Talianska, kde bol následne v meste Sesto San Giovanni pri Miláne zastrelený policajnou hliadkou. (www.telegraph.co.uk)

Tieto príklady poukazujú na nekvalitnú spoluprácu členských krajín a ich spravodajských služieb, kde by výrazne pomohla zdieľaná policajná databáza, čím by členské štáty mohli systematicky upozorňovať a nahlasovať podozrivé osoby.

Absolútne účinná ochrana pred terorizmom ale neexistuje, navyiac je súčasné bezpečnostné prostredie charakteristické prudkým nárastom globálneho terorizmu. Terorizmus ako celosvetový jav vyžaduje globálne protiopatrenia, kde dôležitým prvkom je nadnárodná koordinácia, vytváranie organizácií, ktoré umožnia vzájomnú konzultáciu a spätnú väzbu a stanovia tak spoločné postupy a kroky, potrebné k eliminácii terorizmu. Za kľúčový orgán v boji proti medzinárodnému terorizmu je možno považovať OSN, ktoré sa zaoberá problematikou terorizmu na právnej aj politickej úrovni. Súčasne významnú rolu zohrávajú organizácie bezpečnostné (NATO), policajné (INTERPOL, EUROPOL) a hospodárske (EU, OECD). (Procházková 2014, s. 53-54)

3 CIEĽ PRÁCE

Cieľom teoretickej časti bakalárskej práce je ponúknuť čitateľovi základný prehľad o terorizme, jeho stručnej histórii a vývojových formách, typológií terorizmu a najznámejších teroristických organizáciách

Cieľom praktickej časti je zanalyzovať a porovnať tri vybrané útoky islamského terorizmu v Európskej únii a to konkrétne:

- 14.07.2016 - Útok vo Francúzskom meste Nice;
- 19.12.2016 – Útok v Nemeckom Berlíne;
- 22.03.2017 - Útok v hlavnom meste Anglicka, Londýne.

Praktická časť taktiež zhodnotí faktory, ktoré mohli mať na vybrané útoky vplyv, reakcie vlád postihnutých zemí, ďalej zmapuje aktuálnu situáciu ohrozenosti Európskej únie a navrhne možné protiteroristické opatrenia v Európskej únii.

4 METODIKA

Teoretická časť bakalárskej práce bola spracovaná formou literárnej rešerše. Informácie boli získavané hlavne z odbornej literatúry a zahraničných webových zdrojov. Praktická časť bola spracovaná formou literárnej rešerše a následnej komparácie a analýzy. Informácie boli získavané hlavne na zahraničných webových portáloch.

Pre účely práce boli pre svoju podobnosť prevedenia vybrané tri teroristické útoky - v Nice 2016, Berlíne 2016 a Londýne 2017. Následne boli formou komparácie porovnávané. Ďalej bola použitá metóda analýzy, na základe ktorej boli jednotlivé útoky rozobrané a následne sa navrhli možné protiopatrenia pre elimináciu a zmiernenia dopadov takýchto typov teroristických útokov.

5 PRAKTICKÁ ČASŤ

5.1 Teroristický útok v Nice 2016

Vo francúzskom meste Nice, v sobotu 14. júla 2016 okolo 22:30, došlo k teroristickému útoku, kedy útočník, 31 ročný Mohamed Lahouaiej-Bouhlel pôvodom z Tuniska, úmyselne vrazil 19 tonovým nákladným vozom do davu ľudí pri oslave dňa Bastily počas ohňostroja na slávnej „Promenade des Anglais“. Pri svojom vyčíňaní zabil celkovo 86 ľudí a 434 zranil. (www.telegraph.co.uk)

5.1.1 Teroristické útoky vo Francúzsku

Útok v Nice predstavuje druhý najhrozivejší teroristický útok vo Francúzsku za posledných 25 rokov. Od roku 1995 došlo vo Francúzsku k šiestim teroristickým útokom s veľkým počtom obetí:

- **25.07.1995** – Pri výbuchu v parížskom metre v stanici Saint-Michel zomrelo 8 osôb a ďalších 80 bolo zranených. K útokom sa prihlásila najväčšia alžírskaa teroristická organizácia – Islamská ozbrojená skupina (GIA).
- **03.12.1996** – Opäť výbuch v parížskom metre v stanici Gare de Port-Royal, pri ktorom zahynuli 4 ľudia. Útok je tiež pripisovaný teroristickej skupine GIA.
- **11-22.03.2012** – Séria vražd troch francúzskych parašutistov, rabína a troch detí vykonaná Mohammedom Merahom, Francúzom s alžírskym pôvodom. Vraždy sa odohrali v mestách Toulouse a Montauban. Po 30 hodinovom obliehaní bytu útočníka ho polícia zastrelila.
- **07-09.01.2015** – Dvaja bratia Saïd a Chérif Kouachi vnikli ozbrojení do sídla satirického denníka Charlie Hebdo v Paríži. Strelba si vyžiadala 12 mŕtvych a 11 zranených. Útočníci sa prihlásili k teroristickej organizácii Ál Káida, konkrétne k jej jemenskej vetve. Nasledujúci deň bola zabitá pri

prestrelke s útočníkmi príslušníčka polície. 8. januára zomreli ďalší 4 ľudia pri útoku na obchod s kóšer potravinami. Celkovo tak zahynulo 17 ľudí a 3 páchatelia.

- **13.11.2015** – Séria šiestich koordinovaných teroristických útokov v Paríži na štadióne State de France, v koncertnej hale Bataclan a v reštauráciách a baroch si vyžiadala 129 mŕtvych a ďalších 350 zranených. K útoku sa prihlásil ISIS.
- **14.07.2016** – Teroristický útok vo francúzskom meste Nice pri oslavách dňa Bastily, kedy útočník vrazil nákladným vozidlom do davu ľudí. Celkovo zabil 86 ľudí a 434 zranil. K útokom sa neskôr prihlásil ISIS. (www.dennikn.sk)

5.1.2 Priebeh útoku v Nice

Deň dobytia Bastily v Paríži predstavuje udalosť, ktorá sa odohrala 14. júla 1789 a je považovaná za koniec tzv. starého režimu a začiatok VFR. V tento deň dav ľudí zaútočil na pevnosť v Bastile, známu pre držanie politických väzňov. Od roku 1880 je 14. júl vo Francúzsku štátnym sviatkom. Každoročne tak prebiehajú oslavy, ktoré sú sprevádzané leteckými prehliadkami, vojenským pochodom a ohňostrojmi. (timeanddate.com) V meste Nice sa oslavy každoročne odohrávajú na známej promenáde „Promenade des Anglais“ a v deň útoku sa ich zúčastnilo približne 30 000 ľudí.

- **11.07.2016** – Francúz s Tuniským pôvodom, Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, si zapožičal 19 tonový nákladný automobil značky Renault, model Midlum 270 v meste Saint-Laurent-du-Var. Automobil mal zapožičaný do 13.07.2016. (www.bbc.com)
- **14.07.2016 21:34** - Mohamed Lahouaiej-Bouhlel podľa kamerového záznamu prišiel na bicykli do mestskej časti Auriol v Nice, kde nastúpil do zapožičaného nákladného vozidla. (www.nicematin.com)

- **14.07.2016 22:00** - Veľké biele nákladné vozidlo bolo videné pár ulíc od promenády, kde vodič pravidelne zrýchľoval a spomaľoval. Svedkovia opísali jeho jazdu ako šialenú.
- **14.07.2016 22:30** - Neskôr vozidlo začalo smerovať k promenáde, kde prerazilo ochranné bariéry. Očítý svedok videl, ako sa bližšie nešpecifikovaný motocyklista snažil nákladný automobil predbehnúť, dokonca sa pokúšal otvoriť vodičove dvere. Nakoniec však skončil pod kolesami kamiónu. Následne spustili dvaja strážnici polície na vozidlo strelbu, ktoré začalo plnou rýchlosťou smerovať na promenádu s vysokou koncentráciou ľudí. Vozidlo prešlo vzdialenosť približne 2 kilometre, počas ktorých vodič úmyselne vrážal do davu ľudí, jazdil kľukato a z vozu strieľal zbraňou s evidentnou snahou spôsobiť čo najväčšie škody na životoch. Počas tejto trasy bol prenasledovaný príslušníkmi polície, ktorí bežali za vozidlom. V tej dobe bolo na mieste udalosti prítomných 6 príslušníkov polície.
- **14.07.2016 22:35:47** – Vozidlo bolo štátnou políciou zastavené. Nasledovala prestrelka medzi hliadkou polície a útočníkom. Následne bol útočník zastrelený. Vo vozidle sa nachádzali jeho osobné doklady, mobilný telefón, zbraň, ktorou strieľal a makety zbraní, jedna z nich bol samopal AK-47. Taktiež hrozilo riziko, že sa vo vozidle nachádza nástražný výbušný systém, no tieto pochybnosti boli vyvrátené. (tempsreel.nouvelobs.com)

Následky tohto útoku predstavujú 86 mŕtvych, z toho 10 detí a 434 zranených.

Obrázok 4 Trasa nákladného vozu počas útoku v deň osláv dobytia Bastily (bbc.com)

5.1.3 Bezprostredné reakcie

Ranení boli odvážaní do nemocnice a detskej nemocnice v Nice. Ministerstvo vnútra potvrdilo, že bezprostredne po udalosti bolo do Nice mobilizovaných 64 príslušníkov štátnej polície, 42 príslušníkov mestskej polície a 20 vojakov z operácie „Sentinel“. (tempsreel.nouvelobs.com) **Operácia Sentinel** je vojenská operácia započatá 12.01.2015 ako reakcia na teroristické útoky zo 7. až 9. januára 2015 v Paríži. Cieľom tejto operácie je čeliť teroristickým hrozbám a chrániť citlivé územia. Po novembrových útokoch v Paríži 2015 bola táto operácia rozšírená. Taktiež zaznamenala niekoľko úspechov – 03.02.2017, kedy zabránila útočníkovi

vniknúť do múzea Louvre v Paríži, kde mal útočník za cieľ znehodnotiť obrazy farbou v spreji. Pritom však napadol hliadkujúcich vojakov mačetou. (www.telegraph.co.uk) 18.03.2017 jednotka zastrelila útočníka, ktorý sa pokúšal násilne vziať hliadkujúcej príslušníčke armády zbraň. Udalosť sa odohrala v mestskej časti Garges-lès-Gonesse pri Paríži. (www.telegraph.co.uk)

Pre situácie s nečakane zvýšeným stavom v nemocniciach, úrady spustili takzvaný „plan blanc“ – biely plán, ktorý urýchľuje pohotovostné opatrenia k riešeniu veľkého počtu zranených následkom nehody alebo útoku.

15.07.2016 okolo 4 hodiny rannej, francúzsky prezident Francois Hollande vo svojom prejave potvrdil, že sa jednalo o teroristický útok a informoval, že predĺži stav ohrozenia štátu o ďalšie 3 mesiace. Ten bol vyhlásený 13. novembra 2015 po útokoch v Paríži a pôvodne mal skončiť 26. júla 2016. Bol dvakrát predĺžený, a to kvôli cyklistickým závodom Tour de France a futbalovým majstrovstvám EURO 2016. Taktiež vyhlásil zachovanie operácie Sentinel, posilnenie kritických miest a hraničných prechodov bezpečnostnými zložkami. Hollande taktiež informoval, že zvýši počet vojakov v Sýrii a Iraku. Francúzsky premiér Manuel Valls vyhlásil trojdňový štátny smútok. Mestá Nice a Marseille zrušili naplánované podujatia na nasledujúce dni. Okolo 9 hodiny sa zišla bezpečnostná rada, ktorej sa zúčastnil aj prezident, premiér a minister obrany. (tempsreel.nouvelobs.com)

16.07.2016 sa k útoku prihlásil ISIS a informoval, že Mohamed Lahouaiej-Bouhlel bol jedným z vojakov Islamského štátu. (www.independent.co.uk)

Francúzske orgány činné v trestnom konaní využívajú na označenie osoby považovanej za hrozbu pre národnú bezpečnosť systémom Fiche „S“ s voľným prekladom „karta národnej bezpečnosti“. Je to najvyššia úroveň varovania a umožňuje sledovanie páchatel'a, nie je však dôvodom k zatknutiu. Od roku 1969 do roku 2015 bolo takto označených približne 400 000 osôb. Tí zahŕňajú mafiánov,

utečencov z väzníc, aktivistov ale aj islamských radikálov a tých, ktorí navštívili džihádisticke stránky alebo prišli do kontaktu s radikálmi mimo mešít. (www.lemonde.fr)

5.1.4 Reakcie krajín

Belgický premiér informoval, že budú dodatočne prijaté vhodné opatrenia ako reakcia na tento útok a nezávislý orgán OCAM, ktorý vyhodnocuje riziko ohrozenia krajiny, udržiava úroveň rizika na bode 3 zo 4 bodovej škály. (www.rt.com) Aj v súčasnej dobe ku 03.03.2017 zostáva úroveň rizika na čísle 3. (www.7sur7.be) Premiérové vyhlásenia prišli necelé 4 mesiace po tom, ako samovražední atentátnici zabili 32 ľudí na Bruselskom letisku a v metre. Táto udalosť sa odohrala 22. marca 2016 a prihlásil sa k nej ISIS. Premiérka Spojeného Kráľovstva Theresa May uviedla, že správne orgány posudzujú bezpečnostnú situáciu v Británii. Starosta Londýna Sadiq Khan vyhlásil, že nechá preskúmať bezpečnostné opatrenia v hlavnom meste. Talianska vláda vyzvala miestnych šéfov polície k prehodnoteniu bezpečnostných opatrení a posilnili ochranu ohrozených lokalít. Minister vnútra taktiež informoval, že bezpečnostná výstraha v Taliansku zostáva na druhom najvyššom stupni. Španielsky minister vnútra uviedol, že krajina zvýši bezpečnosť v oblastiach so zvýšeným počtom turistov a zároveň na udalostiach, kde sa očakáva zhromaždenie vysokého počtu osôb. Nemecko oznámilo, že posilní hraničné kontroly, kontroly na letiskách, ako aj železničné a cestné prejazdy s Francúzskom. (www.rt.com) Po udalostiach v Nice sa zišli aj predstavitelia všetkých českých tajných služieb, polície a Úradu vlády a naďalej bol zachovaný prvý stupeň ohrozenia pred terorizmom. Polícia ČR taktiež zosilnila počet hliadok v objektoch so zvýšeným počtom ľudí, ako sú letiská a vlakové stanice. (www.irozhlas.cz)

5.1.5 Profil a motív útočníka

Útočník Mohamed Lahouaiej-Bouhlel, 31 rokov, narodený v meste Msaken na severe Tuniska. Vo Francúzsku mal povolenie k pobytu a v roku 2005 sa presťahoval do Nice, kde pracoval ako vodič kamiónu. Totožnosť páchatel'a bola identifikovaná podľa vodičského preukazu, kreditnej karty a mobilného telefónu, ktorý mal pri sebe vo vozidle. Jeho susedia z Nice ho opísali ako násilného samotára s podivným správaním. Jeho život bol ďaleko vzdialený náboženstvu – jedol bravčové mäso, požíval alkohol, drogy a oddával sa divokému sexuálnemu životu. Podľa prokurátora však musel prejavíť záujem o radikálny islamizmus len niekoľko týždňov dozadu. Zo svojho počítača od 1.7.2016 každodenne vyhľadával na internete verše z Koránu a „našidy“ - piesne slúžiace aj k propagande džihádu. V počítači našli vyšetrovatelia fotografie mŕtvych tiel a obrázky spojené s radikálnym islamom, vrátane vlajky Islamského štátu, obálku časopisu Charlie Hebdo a fotografie Usáma bin Ládina.

Lahouaiej-Bouhlel taktiež vyhľadával informácie o oslavách dňa Bastily v Nice, videá o fatálnych dopravných nehodách a o vtedy nedávnych teroristických útokoch v Orlande a Dallase v USA a v Paríži, ku ktorým sa prihlásil ISIS. Útočník si taktiež dva dni pred útokom prešiel danú trasu v zapožičanom nákladnom automobile. Tým sa potvrdilo, že jeho útok bol zámerný a vopred premyslený. Podľa polície bol Lahouaiej-Bouhlel ženatý a mal 3 deti. S rodinou už dlhšie nežil potom, ako údajne zbil svoju manželku. Tunisko navštívil naposledy v roku 2012. Rodinný psychológ mu odporučil liečbu po tom, ako sa začal násilne prejavovať voči svojim blízkym. Lahouaiej-Bouhlel mal problémy so zákonom medzi rokmi 2010 - 2016 za prejavy násilného správania a drobné krádeže. V marci 2016 ho súd v Nice odsúdil na 6- mesačný podmienený trest vo väzení za útok na motoristu. Inak nebol útočník nikdy spájaný s radikálnym islamom a ani nebol pod dohľadom bezpečnostných služieb. (www.bbc.com)

Motív útočníka môže odrážať aktuálnu situáciu moslimských obyvateľov vo Francúzsku. Juh Francúzska a najmä oblasti Nice a Marseille sú známe vysokým počtom prisťahovalcov z bývalých francúzskych kolónií. Často sa títo ľudia stretávajú s neúspechom na poli osobného a pracovného života. Nezamestnanosť moslimskej populácie v týchto oblastiach je až 40%. Pri svojom postavení v spoločnosti sa títo ľudia ľahko stávajú zraniteľní voči vplyvom radikálneho islamu. Sú ľahšie manipulovateľní a ovplyvniteľní náborovými videami pripravovanými Islamským štátom. Samozvaní kazatelia vstúpajú mladým ľuďom do hláv, že vo Francúzsku vždy boli a budú považovaní za cudzincov a že nesmú zostať v krajine neveriacich, kde nikdy neuspeli. Preto sa musia presťahovať do moslimskej krajiny. Ideológia džihádu taktiež poskytuje drobným zloďom jednoduché ospravedlnenie pre svoje činy. Drobný zloď sa potom môže zmeniť na radikalizovaného džihádistu, ktorému je sľubovaný vysoký spoločenský status a večný život. Momentálne žije vo Francúzsku už 4. až 5. generácia moslimských prisťahovalcov. Títo ľudia čoraz viac vynášajú na povrch činy, ktoré spôsobila Francúzska armáda počas vojny v ich krajine a chcú potrestať súčasných Francúzov za zločiny minulých generácií. Mladí ľudia sa už taktiež neidentifikujú ako Francúzi, ale ako Maročania, Alžírčania alebo Tunisanovia. (www.bbc.com)

5.1.6 Zhrnutie

Tento prípad predstavuje učebnicový príklad osamelého vlka, ktorý sa v priebehu týždňov radikalizoval a spáchal teroristický útok. Aj keď sa tento motív nepotvrdil, je vysoko pravdepodobné, že útočník bol motivovaný ideológiou Islamského štátu. V prípade, že by to tak bolo, Francúzsku hrozí oveľa väčšie riziko uskutočnenia teroristického útoku, než akejkolvek inej krajine Európskej Únie z viacerých dôvodov.

V roku 2014 vyzval hovorca Islamského štátu vo svojej nahrávke stúpcov, že ak nemôžu odpáliť bombu alebo strieľať so zbraňou, nech si poradia na neveriacich

Američanoch, Francúzoch a ich spojencoch inými spôsobmi – rozbiť im hlavy kameňom, dobodať ich nožom, zraziť autom, udusiť, či otráviť. (www.dennikn.sk)

Tým ISIS poukázal na Francúzsko viac, než na akúkoľvek inú krajinu v Európe. Taktiež sa na útokoch vo Francúzsku potvrdzuje, že sieť ISIS je v tomto štáte aktívna a schopná páchať útoky (častejšie, než inde v Európe). Problém predstavuje tiež Schengenský priestor, ktorý umožňuje radikálom vstupovať a vychádzať z tejto krajiny bez akejkoľvek kontroly a neexistujú účinné opatrenia, ktoré by mohli toto konanie úplne obmedziť.

5.2 Útok v Berlíne 2016

V hlavnom meste Nemecka došlo po 20:00 hodine 19. decembra 2016 k teroristickému útoku, kedy Tunisian Ani Amri narazil kamiónom do davu ľudí na Vianočných trhoch. Tento útok si vyžiadal 12 mŕtvych a ďalších 67 zranených. (www.bbc.com)

5.2.1 Teroristické útoky v Nemecku

Nemecko zaznamenalo významné akty terorizmu za Weimarskej republiky medzi rokmi 1918 - 1933 a počas studenej vojny v sedemdesiatych rokoch. Nezažilo však za posledných 26 rokov teroristický útok takýchto rozmerov. V nemeckej histórii za posledných 45 rokov existujú 3 útoky s podobným počtom obetí:

- **05.07.1972** – Počas letných olympijských hier v Mníchove palestínska nacionalistická skupina Čierny september zajala 11 členný Izraelský olympijský tím ako rukojemníkov, ktorých nakoniec zastrelila. Spolu s tým bol zabitý aj jeden príslušník polície. Pri snahe o záchranu rukojemníkov bolo zabitých aj 5 útočníkov. (www.time.com)

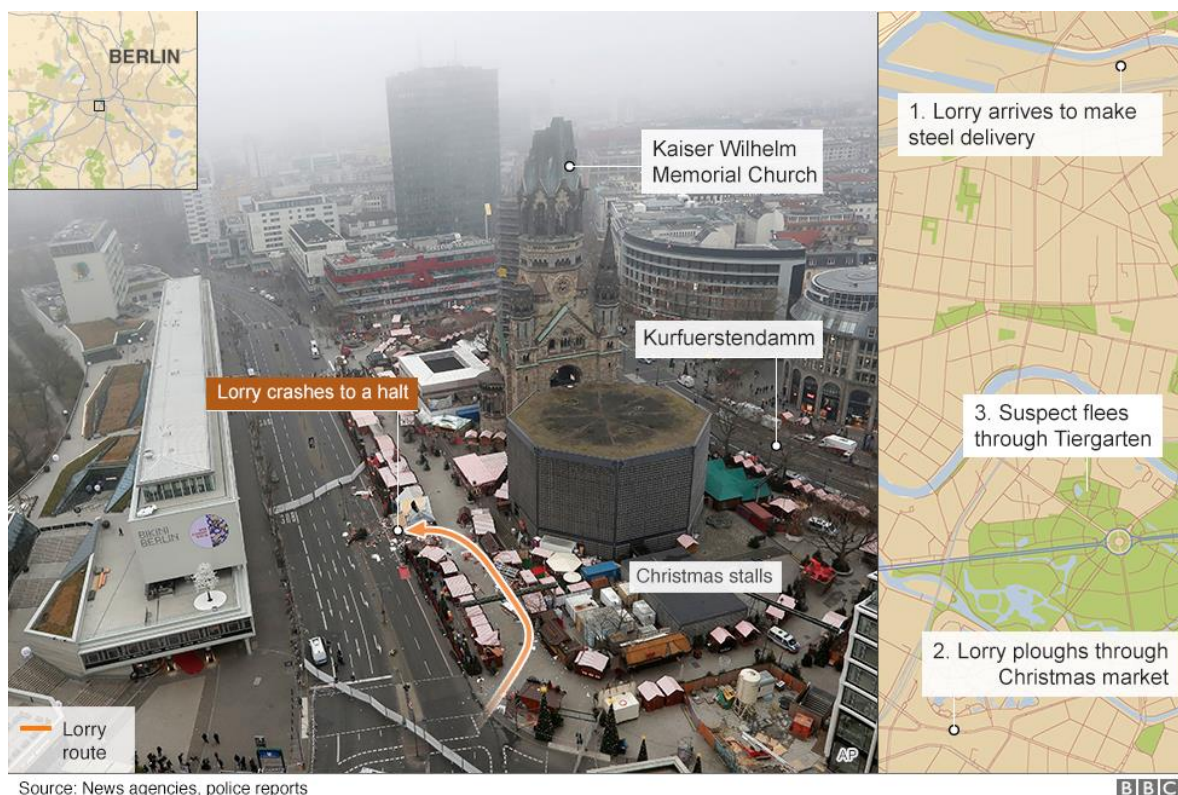
- **27.09.1980** – Bomba odpálená na Oktoberfeste v Mníchove zabila 11 ľudí + útočníka a ďalších 200 zranila. Útok bol spáchaný nacistickou militantnou skupinou Hoffman. (www.spiegel.de)

V súčasnej dobe dochádza k Nemecku k útokom s nízkym počtom obetí alebo len so zranenými. Z organizovania týchto útokov sú podozrivé alebo sa prihlasujú islamské teroristické organizácie. (www.bbc.com)

5.2.2 Priebeh útoku v Berlíne

Útok sa odohrával 19.12.2016 v hlavnom meste Nemecka na vianočných trhoch na námestí Breitscheidplatz. Predchádzalo mu odcudzenie nákladného vozidla útočníkom - Anis Amrisom:

- Okolo **poludnia** sa poľský vodič kamiónu Lukasz Urban naposledy ohlásil svojmu šéfovi. Informoval ho, že sa zastavil pred Berlínom na jedlo a parkuje na mieste, kde je „väčšina ľudí moslimov“. Jeho náklad – oceľové nosníky, mal byť nasledujúci deň vyložený v Berlíne.
- Po **tretej hodine** sa podľa GPS systému začalo vozidlo podivne pohybovať dopredu a dozadu a viac krát zastavilo. Možné vysvetlenie predstavuje útočníka, ktorý sa ako začiatočník učil ovládať kamión, alebo možnú potýčku vodiča a útočníka v kabíne.
- Po **16:00** – Vodič kamiónu už nedvíhal telefón svojmu šéfovi.
- Po **17:00** – Vozidlo vykazujúce známky pohybu začiatočníka za volantom sa opäť pohlo, pričom útočník zaparkoval kamión v centre západného Berlína, asi 200 metrov od plánovaného útoku.
- **20:00** – Útočník vypol svetlá na plne naloženom 25 tonovom kamióne a vyrazil smerom k Vianočným trhom približnou rýchlosťou 65 km/h, kde vrazil do davu ľudí. 11 ich bolo na mieste mŕtvych a ďalších minimálne 50 bolo zranených. V kabíne našla polícia mŕtveho Lukasa Urbana, vodiča kamiónu. (www.euronews.com)

Obrázok 5 Miesto útoku a trasa úniku podozrivého (www.bbc.com)

5.2.3 Bezprostredné reakcie

Záchranári vynášali obeť z miesta udalosti, zatiaľ čo polícia s automatickými zbraňami kontrolovala priestor. Nemocnice v celom Berlíne spustili alarm, ktorý rozposlal automatizované správy všetkým asistentom, lekárom, chirurgom, sestram, personálu intenzívnej starostlivosti a anesteziológom, ktoré ich informovali, aby sa čo najskôr dostali na svoje oddelenia. Väčšina ranených bola odvezená do Virchow clinic of the Charité, najväčšej fakultnej nemocnici v Európe, ktorá sa špecializuje na urgentnú medicínu a má vlastné traumatologické centrum. Najčastejšie zranenia ranených boli zlomeniny nôh a panvy. Prioritou personálu bolo vo väčšine prípadov zastaviť vnútorné krvácanie. (www.theguardian.com)

Očítý svedok začal sledovať údajného podozrivého, ktorý bežal smerom k parku Tiergarten. Približne po 1,5km zalarmoval políciu a 23 ročného Pakistanca zatkli. Nasledujúci deň po 13:00 polícia priznala, že majú nesprávneho muža a prepustili ho. Okolo večera ISIS potvrdil, že je zodpovedný za útok a útočník v Berlíne je

vojak Islamského štátu. 21.12.2016 vyhlásila polícia pátranie po 24 ročnom útočníkovi menom Anis Amri, ktorého doklad totožnosti a dokumenty so žiadosťou o azyl sa našli pod sedadlom vodiča. Taktiež sa v kabíne vozidla nachádzali jeho otlaky prstov. Za informácie vedúce k chyteniu páchatel'a ponúkla polícia odmenu 100 000 €. (www.euronews.com)

23.12.2016 bol Anis Amri zastavený príslušníkmi polície v Taliansku, meste Miláno, časti Sesto San Giovanni pri rutinnej prehliadke a bol požiadaný o svoje dokumenty. Amri siahol do vrečka, odkiaľ vytiahol zbraň a začala sa prestrelka, pri ktorej bol Anis Amri zastrelený. Na obrázku 5 môžeme vidieť, akú trasu absolvoval útočník predtým, ako sa dostal do svojej finálnej destinácie. (www.theguardian.com)

Obrázok 6 Trasa útočníka po útoku v Nemecku do Talianska (www.theguardian.com)

5.2.4 Reakcie krajín

Francúzsko vykonalo preventívne opatrenia a skontrolovalo stav a rozmiestnenie betónových bariér na Vianočných trhoch. Taktiež boli kontaktovaní organizátori Vianočných trhov, aby overili bezpečnostné opatrenia a v prípade potreby kontrolovali batožinu. (www.reuters.com) Británia, Španielsko a ďalšie krajiny zvýšili bezpečnostné opatrenia v centrách miest, posilnili hliadky a zväčšili počet bezpečnostných bariér. (www.telegraph.co.uk) Polícia ČR ešte

v priebehu noci zintenzívnila stávajúce bezpečnostné opatrenia. Tie spočívali najmä vo zvýšenej hliadkovej činnosti na miestach s vyššou koncentráciou ľudí a vybavení hliadok dlhými zbraňami. Ohrozenie terorizmu zostalo aj po útoku na prvom stupni. (www.policie.cz)

5.2.5 Profil a motív útočníka

Útočníkom bol Anis Amri, 24 ročný Tunisian, ktorý sa do EÚ, konkrétne Talianska, dostal pravdepodobne v roku 2011 na rafte ako jeden z desiatok tisíc migrantov. Do Európy odišiel pre údajné nepokoje počas Arabskej jari a kvôli vyhnutiu sa väzeniu v Tunise za krádež spojenú s násilím. (www.reuters.com) Na talianskej Sicílii bol údajne zapojený do niekoľkých incidentov, vrátane pokusu o založenie požiaru v utečeneckom tábore na Sicílii, za čo strávil tri a pol roka v šiestich rôznych väzenských zariadeniach na tomto ostrove. Talianske bezpečnostné služby však zrejme nezaznamenali žiadne známky toho, že by sa Anis Amri radikalizoval. Talianska vláda oficiálne neodpovedala na otázky prečo nemohol byť deportovaný späť do Tunisu po jeho zatknutí a odsúdení. Talianske úrady ho prepustili, ale nariadili mu opustiť krajinu. Preto Anis Amri odcestoval v júli 2016 do Nemecka, konkrétne Vestfálska, kde si podal žiadosť o azyl, ktorá mu bola zamietnutá. Nemecko ho chcelo deportovať späť do Tunisu, ale kvôli chýbajúcim dokladom a laxnej spolupráci tuniských orgánov, kedy Tunisko poprelo, že Anis Amri je Tunisian, sa to nepodarilo. (www.thelocal.de) Vo Vestfálsku sa dostal pod dohľad bezpečnostnej služby pre hroziace riziko spáchania teroristického činu. Do Berlína sa presťahoval vo februári 2016, kde žil pod rôznymi identitami. Tam bol taktiež pod dohľadom bezpečnostných služieb pre podozrenie z plánovaného nákupu automatizovaných zbraní. Sledovaný bol od marca do septembra 2016, kde sa pre nedostatok dôkazov od jeho sledovania upustilo. Slabá spolupráca medzi zodpovednými orgánmi v týchto dvoch spolkových krajinách prispela k výraznému podhodnoteniu rizika, ktoré tento jedinec predstavoval. Napriek hrozbe sa v novembri 2016 z hľadáča polície stratil

úplne a znovu sa objavil až po vykonanom teroristickom útoku. (www.theguardian.com) Podľa európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného Nemeckom, Amri používal najmenej šesť rôznych prezývok a tri rôzne národnosti, pričom občas tvrdil, že je Sýrčan, Egyptan alebo Libanonec. (www.aljazeera.com) Podľa svojej rodiny v Tunisku užíval alkohol a drogy a nikdy nebol veriaci, no potom, ako bol uväznený na Sicílii, sa jeho myslenie a názory zradikalizovali.

Motív útočníka zostáva neznámy, aj keď boli získané dôkazy z jeho prepojenia na islamistických radikálov a náborovú sieť ISIS v Nemecku. Video, ktoré zverejnil ISIS, zachytávalo útočníka ako prisahal vernosť Islamskému štátu, sľúbil pomstu za preliatu krv v islamských krajinách a vyhrážal sa zaútočením na „západné“ ciele. (www.edition.cnn)

5.2.6 Zhrnutie

Na prvý pohľad jasný útok osamelého vlka bola pravdepodobne plánovaná akcia bunky ISIS v Berlíne. Anis Amri predstavoval muža s kriminálnou históriou zradikalizovaného v prostredí talianskych väzníc. Po vyhostení z Talianska zostáva otázkou, či a aké informácie poskytlo Taliansko nemeckým úradom po presune útočníka do ich krajiny. Taktiež zostávajú pochybnosti v komunikácii a predávaní informácií medzi jednotlivými krajinami spolkovej republiky Nemecko. Bosbach, nemecký expert na národnú bezpečnosť uviedol, že jediným spôsobom, ako zabrániť budúcim útokom, je zabrániť tomu, aby ľudia ako Amri vstupovali do krajiny. Nemecko by tak nemalo nikomu umožniť vstup na svoje územie predtým, než poskytne oficiálne doklady o svojej totožnosti. (www.thelocal.de) Podľa oficiálnych čísiel prišlo od začiatku roka 2015 do Nemecka asi 1,2 milióna žiadateľov o azyl. (ec.europa.eu) Ministerstvo vnútra uviedlo, že na území Nemecka sa ku koncu roka 2016 nachádzalo 330 podozrivých osôb sledovaných bezpečnostnými zložkami. Na ich neustále sledovanie by potrebovala polícia na každú osobu 40 policajných príslušníkov. Po menších teroristických útokoch v júli

2016 nemecká vláda rozšírila využívanie CCTV systémov na verejnosti. Kritici však poukazujú na to, že s nemeckou ústavou s vysokou úrovňou ochrany súkromia sú radikálne zmeny zákonov neuskutočniteľné. (www.thelocal.de) Po útokoch v Berlíne Nemecko posilnilo svoje bezpečnostné opatrenia, zvýšilo policajnú prítomnosť na železničných staniciach, letiskách a na hraniciach s Poľskom a Francúzskom, zaviedlo možnosť sledovať podozrivé osoby pomocou elektronických náramkov a taktiež bola sprísnená povinnosť pobytu na určitom mieste uchádzačom o azyl, ktorí klamali o svojej identite. (www.zpravy.idnes.cz) Taktiež vyplýva otázka efektívnosti Schengenskej dohody, ktorá predstavuje možnosť cestovať osobám v európskych krajinách bez preukazovania totožnosti. Je však dôležité aby krajiny EÚ medzi sebou spolupracovali pri sledovaní podozrivých osôb a zabezpečovali si vzájomnú výmenu informácií a databáz.

Najväčšou iróniou na celom útoku zostáva, že náhradný pas útočníka, ktorý bol nutný na jeho deportáciu späť do Tunisu, prišiel na nemecké úrady v stredu, dva dni po spáchanom teroristickom útoku. (www.nytimes.com)

5.3 Útok v Londýne 2017

22.03.2017 sa v blízkosti Westminsterského paláca odohral teroristický útok, pri ktorom 52 ročný útočník Khalid Masood vrazil do chodcov na chodníku Westminsterského mostu. Útok si vyžiadal 6 mŕtvych vrátane útočníka a 50 zranených. (www.bbc.com)

5.3.1 Teroristické útoky v Británii

S terorizmom vo Veľkej Británii je spájaná polovojenská organizácia IRA. Tá bola založená v roku 1919 a bola zodpovedná za niekoľko povstaní počas írskej vojny za nezávislosť a bola aktívna do roku 2006. (www.britannica.com) Moderný terorizmus vo VB je charakteristický islamistickým motívom a medzi najväčší akt patrí jednoznačne útok zo 07.07.2005, kedy teroristi využili dopravnú špičku

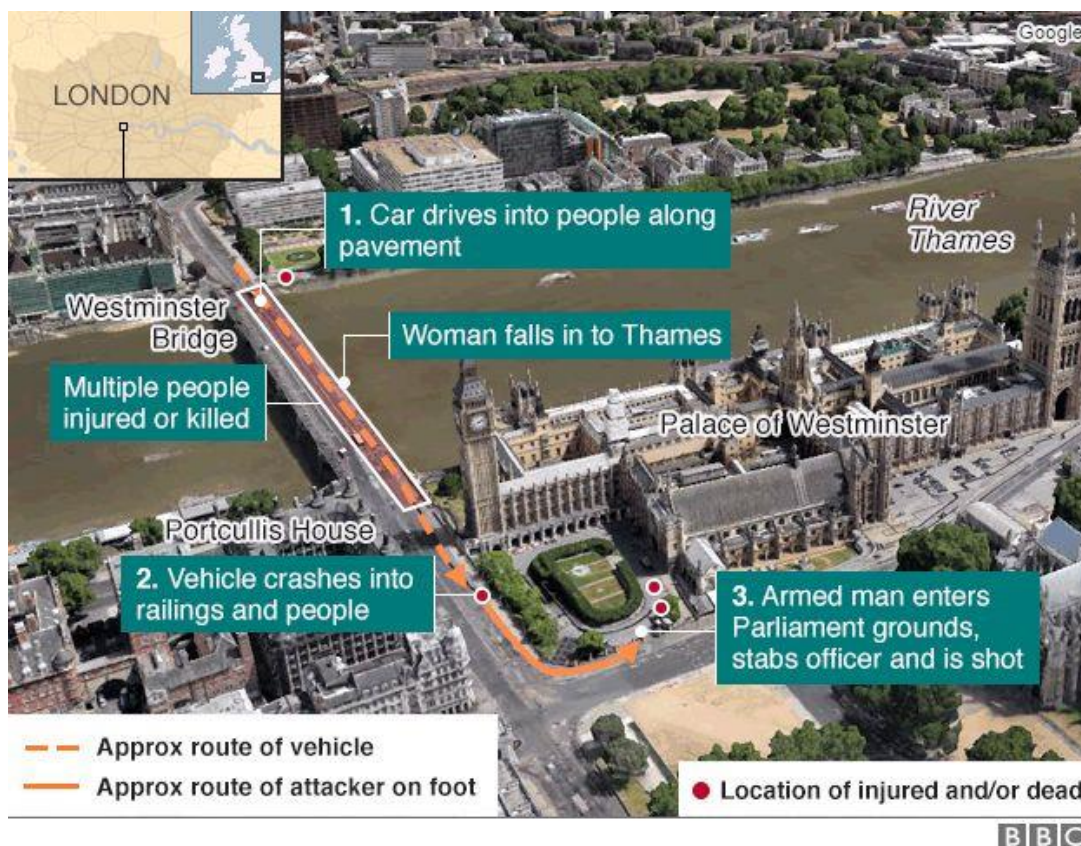
v Londýnskom metre a pomocou náloží zabili 52 ľudí a okolo 700 zranili. (www.bbc.com)

5.3.2 Priebeh útoku

Útok sa odohral 07.07.2017 na Westminsterskom moste v Londýne a trval 82 sekúnd.

- **14:40:00** – útočník Khalid Masood šoféroval vozidlo Hyundai Tuscon na Westminsterskom moste prenajaté z autopožičovne v Birminghame. Približná rýchlosť vozidla bola 120 km/h.
- **14:40:08** – Khalid Masood s autom vybehol na chodník na južnej strane mostu a začal narážať do chodcov, pričom niekoľkých z nich zabil a ďalších zranil.
- **14:40:38** – Útočník nabúral s vozidlom do plotu Westminsterského paláca.
- **14:41:30** – Masood vystúpil z vozidla, bežal smerom k Parlamentu, kde mal pravdepodobne úmysel pokračovať vo svojom vyčíňaní, kde pobodal na smrť neozbrojeného strážnika polície. Útočník bol následne na to postrelený do hrude ozbrojeným príslušníkom ochranky ministra obrany Michaela Fallona a aj cez snahu ho oživiť, bol na mieste mŕtvy.

Celkovo zabil Khalid Masood 5 ľudí a ďalších 50 zranil. (www.bbc.com)

Obrázok 7 Trasa vozidla a útočníka (www.bbc.com)

5.3.3 Bezprostredné reakcie

Väčšina zranených bola odvezených do nemocnice King's College. V čase útoku sa nachádzala vo Westminsterском Paláci britská premiérka Theresa May, ktorá bola svojou ochrankou bezpečne evakuovaná a presunutá do bezpečnej lokality. (news.sky.com) Na miesto udalosti prišli ďalšie policajné jednotky a záchranná helikoptéra. Činnosť Parlamentu bola pozastavená a novinárom a návštevníkom nebolo povolené opustiť budovu. V reakcii na útok zasadol britský výbor vlády Spojeného kráľovstva pre pohotovosť (COBRA), ktorému predsedal predseda vlády. Bolo rozhodnuté, že v dôsledku útoku nie je potrebné zvýšiť úroveň ohrozenia v krajine. (www.telegraph.co.uk)

V Londýne sa po útoku dvojnásobne zvýšil počet policajných strážnikov a vo Veľkej Británii sa zvýšil ich počet o tretinu. (www.bbc.com) V súvislosti s útokom

bolo zatknutých celkovo 12 ľudí. K prvému aprílu boli všetci bez dôkazov prepustení. (www.theguardian.com)

5.3.4 Reakcie ostatných krajín

Minister vnútra ČR Milan Chovanec uviedol, že nie je nutné posilňovať bezpečnostné opatrenia alebo zvyšovať stupeň ohrozenia terorizmom v ČR. Podľa neho nemal útok ani páchatel žiadne väzby na ČR. (zpravy.e15.cz) Ostatné krajiny na útok nijak závažne nereagovali.

5.3.5 Profil a motív útočníka

Útočníkom bol 52 ročný Brit Khalid Masood. Narodil sa v meste Kent na juhovýchode Británie. V šestnástich ho vyhodili zo školy a v osemnástich už bol ťažko závislý na kokaíne. V roku 2000 bol odsúdený na dva roky vo väzení za ťažké ublíženie na zdraví a v roku 2003 za držanie zbrane. Narodil sa ako Adrian Russell Elms, ale v roku 2005 si zmenil meno a konvertoval na islam. Nikto presne nevie, kedy sa Khalid Masood zradikalizoval, ale niektoré zdroje potvrdzujú, že to malo byť práve počas pobytu vo väzení. (www.telegraph.co.uk) Otázne sú taktiež jeho napojenia na teroristickú sieť aj napriek tomu, že ISIS potvrdil, že Masood bol jeden z ich vojakov. Podľa expertov na terorizmus sa tak mal ISIS prihlásiť k útoku len preto, aby zamaskoval obrovské straty v Iraku a Sýrii. Taktiež uviedli, že v prehlásení chýbali biografické informácie o útočníkovi a špecifikácie útoku, čo naznačuje, že ISIS útok nerealizoval ani ho nepomáhal vykonať. (www.independent.co.uk) Polícií sa podarilo zistiť, že tesne pred útokom poslal útočník zo svojho telefónu správu prostredníctvom aplikácie Whatsapp, ktorú sa podarilo dešifrovať. V nej vyhlásil, že vedie džihád ako pomstu za vojenské akcie Západu v moslimských krajinách Blízkeho východu. (www.independent.co.uk)

Presný motív útočníka však zostáva neznámy a dokonca sa nepodarilo získať ani žiadne dôkazy, ktoré by potvrdzovali prepojenie Khalida Masooda na teroristickú organizáciu, či už Ál Káidu alebo ISIS. (www.theguardian.com)

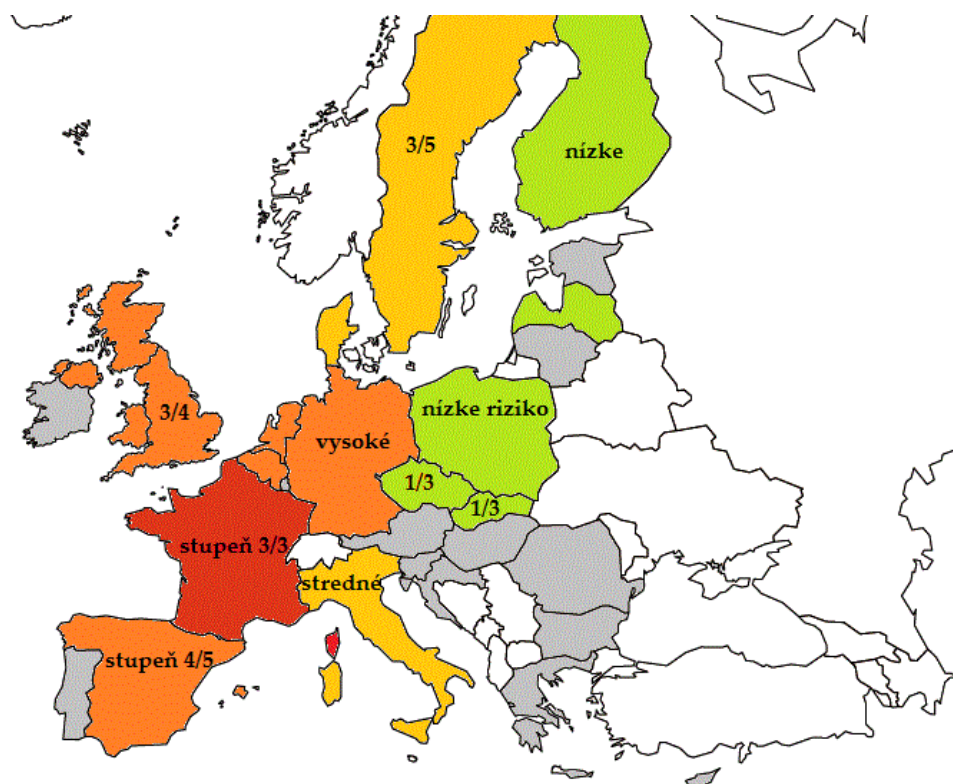
5.3.6 Zhrnutie

Útok v Londýne tak bol pravdepodobne útok osamelého vlka inšpirovaného medzinárodným terorizmom. Život Khalida Masooda bol sprevádzaný drogami a kriminálnou históriou s pobytmi vo väzení, ktoré mohli mať vplyv na jeho neskoršiu radikalizáciu. Samotný útok mohol byť taktiež ovplyvnený vyhláseniami Islamského štátu o vyzývaní páchania teroristických útokov po Európe. Veľká Británia síce po útoku zvýšila bezpečnostné opatrenia po krajine, ale veľkú diery v bezpečnosti predstavujú neozbrojení policajní strážnici. V roku 2017 došlo k navýšeniu o 600 ozbrojených policajných príslušníkov, ale aj tak tvorí neozbrojená časť v Londýne až 92% väčšinu. V Británii totiž panuje presvedčenie, že policajní príslušníci nemajú byť ozbrojení, pretože zasahujú proti neozbrojeným civilistom. Ozbrojené sú iba špeciálne jednotky ako napríklad protiteroristická jednotka alebo jednotka chrániaca citlivý objekt ako veľvyslanectvo, parlament, letiská alebo vlakové stanice. Po útoku na Londýnske metro v roku 2005, kde zomrelo 52 ľudí, sa tieto opatrenia nezmenili a je tiež málo pravdepodobné, že by ich zmenil tohtoročný útok v Londýne. (www.novinky.cz)

5.4 Ohrozenosť EÚ terorizmom

Podľa dostupných údajov na internete sme spracovali mapu ohrozenia krajín EÚ terorizmom. Červenou farbou sú vyznačené krajiny s najvyšším stupňom ohrozenia. Ten je momentálne iba vo Francúzsku, kde je vyhlásený tretí stupeň, kedy hrozí reálny útok. (lemonde.fr) Oranžovou farbou sú vyznačené krajiny s vysokou hrozbou útoku. Tam patrí Veľká Británia, kde je vyhlásený 3. zo 4 stupňov ohrozenia. Ten značí závažnú hrozbu a vysoko pravdepodobné riziko útoku. (mi5.gov.uk) V Španielsku je vyhlásený 4. z 5 stupňov, čo znamená vysokú

úroveň ohrozenia terorizmom. (interior.gob.es) Belgicko má vyhlásený 3. zo 4 stupňov hrozby teroristického útoku. (www.7sur7.be) Vo Švédsku je vyhlásený po nedávnych útokoch v Štokholme 3. stupeň z 5. (independent.co.uk) V Holandsku je vyhlásený 4. stupeň z 5 napriek tomu, že nie je dôkaz o príprave na útok na túto krajinu. (government.nl) Ohrozenie Nemecka terorizmom zostáva vysoké aj 5 mesiacov po útoku v Berlíne. (dw.com) Žltou farbou sú označené krajiny so strednou úrovňou hrozby. V Taliansku je vyhlásený zvýšený stupeň hrozby (low-medium). (www.intelligent-protection.co.uk) V Dánsku je hrozba zvýšená. (thelocal.dk) V Poľsku hrozí nízke riziko spáchania teroristického útoku. (msz.gov.pl) Fínsko zvýšilo hrozbu z veľmi nízkej na nízku po útokoch v susedných krajinách. (reuters.com) V Lotyšsku je momentálne prvý, nízky stupeň ohrozenia terorizmom. (www.dp.gov.lv) Naopak v Českej Republike a na Slovensku je schválený prvý stupeň ohrozenia terorizmom. Ten upozorňuje na existenciu obecného ohrozenia terorizmom. (mvcr.cz, webnoviny.sk) Šedou farbou sú označené krajiny, u ktorých sa nedal zistiť momentálny stupeň ohrozenia.

Obrázok 8 Riziko ohrozenia krajín EÚ terorizmom. Spracovanie vlastné.

6 VÝSLEDKY

Globálny terorizmus je v Európe veľmi aktuálnou hrozbou, ktorú predstavuje hlavne islamský terorizmus a Islamský štát. Z porovnávaných útokov sa stali dva v hlavných mestách – Berlín a Londýn, Nice je piate najľudnatejšie miesto vo Francúzsku a druhé najväčšie na Francúzskej riviére, hneď po Marseille. Pri útokoch v Nice a Berlíne boli vybrané miesta s veľkou koncentráciou ľudí – promenáda pri oslavách štátneho sviatku a Vianočné trhy, v Londýne si útočník vybral Westminsterský palác, ktorý predstavuje sídlo britského parlamentu, má pre Veľkú Britániu strategický význam a je jedna z najznámejších stavieb v Londýne.

Tabuľka 1 Porovnanie vybraných teroristických útokov. Spracovanie vlastné.

Miesto	Nice	Berlín	Londýn
Dátum	14.07.2016	19.12.2016	22.03.2017
Počet páchatel'ov	1	1	1
Počet mŕtvych/počet zranených	86/434	12/50	5/50
Metóda	priama	priama	priama
Forma útoku	náraz kamiónom + streľba do davu	náraz kamiónom do davu ľudí	náraz automobilom do davu + útok nožom
Cieľ útoku	davy ľudí na oslavách Dňa Bastily	davy ľudí na Vianočných trhoch	chodci na moste a budova parlamentu
Odosielateľ	útok osamelého vlka	ISIS	útok osamelého vlka

Časovo boli útoky v Nice a Berlíne dopredu naplánované – 22:30 na promenáde v Nice sa počas osláv štátneho sviatku v tom čase nachádzalo približne 30 000 ľudí, v Berlíne boli o 20:00 Vianočné trhy plné ľudí. V Londýne sa útok odohral o 14:40, keď sa na moste nachádzal veľký počet turistov a v budove paláca sa v tom čase nachádzali pracovníci, turisti, novinári a aj britská premiérka.

Všetky tri útoky majú spoločné využitie dopravného prostriedku, čo predstavuje veľmi účinnú a lacnú forma zabitia veľkého počtu ľudí bez použitia nástražného systému a výbušnín, ku ktorým nemusí mať útočník prístup a ktorých výroba/použitie by mohlo vyvolať záujem a podozrenia bezpečnostných služieb. Použitie vozidla, ktoré býva naplnené výbušninami predstavuje v Sýrii a Iraku bežnú formu útoku. Palestínski militanti dokonca používajú buldozéry na zabíjanie chodcov.

Tabuľka 2 Posúdenie útokov z hľadiska komunikačnej stratégie. Spracovanie vlastné.

Miesto	Nice	Berlín	Londýn
Výsledok (feedback)	Posilnenie francúzskych jednotiek v Iraku a Sýrii	Zvýšenie bezpečnostných opatrení v krajine	Zvýšenie bezpečnostných opatrení v krajine
Terč (target)	civilné obyvateľstvo	civilné obyvateľstvo	civilné obyvateľstvo
Správa (message)	neznáma	pomsta za preliatu krv v islamských krajinách	pomsta za vojenské akcie Západu v moslimských krajinách Blízkeho východu
Odosielateľ (transmitter)	osamelý vlk	Islamský štát	osamelý vlk

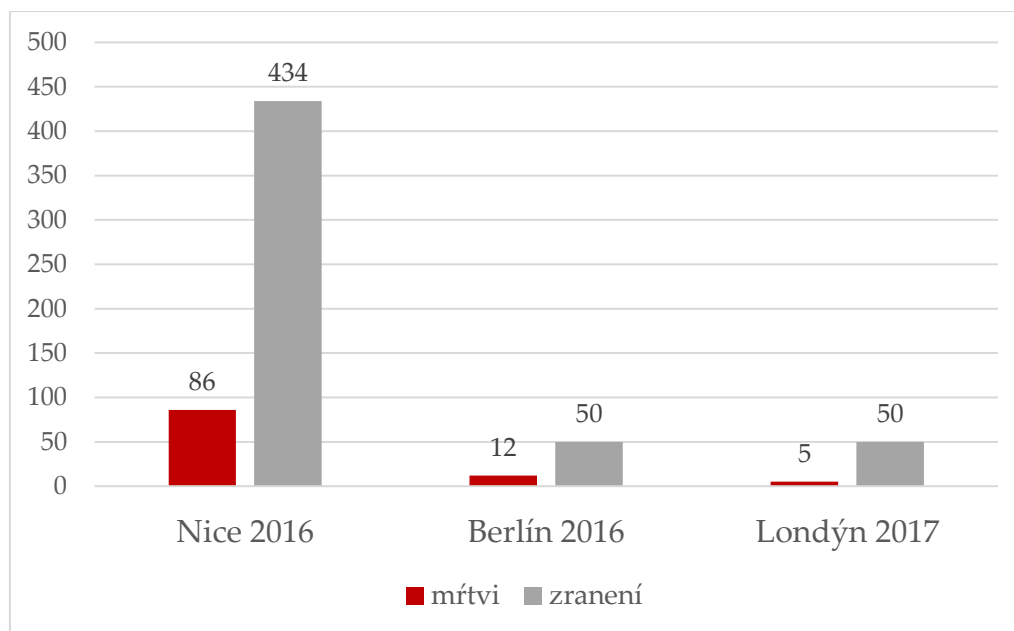
Z prevedenia útokov vyplýva, že útočníci v Nice a Londýne boli pripravení zomrieť a využili ďalšie prostriedky ako nôž a zbraň aby spôsobili čo najväčšie straty na životoch. Útočník v Berlíne z miesta činu ušiel a dostal sa až do Milána, kde bol príslušníkmi polície zastrelený.

Všetci traja útočníci predstavovali zradikalizovaných jedincov. Dvaja z nich boli narodení v Tunisku - útočník z Nice mal povolenie k pobytu, útočník z Berlína sa dostal do Európy ako imigrant, ktorý mal byť vyhostený späť do Tunisu. Útočník v Londýne bol rodený Brit, ktorý podľa informácií prišiel do kontaktu s Islamom až pri svojej radikalizácii, pravdepodobne v prostredí väznice.

Ku všetkým útokom sa prihlásil Islamský štát s vyhlásením, že útoky boli vykonané vojakmi ISIS. V prípade útočníka z Berlína sa potvrdilo prepojenie na náborovú sieť ISIS, ale v prípade útočníkov z Nice a Londýna je skôr pravdepodobný scenár radikalizácie bez priameho kontaktu s akoukoľvek teroristickou skupinou.

Z hľadiska komunikačnej stratégie neboli úplne jasné ciele a správy teroristov, v dvoch prípadoch – Berlín a Londýn však šlo o pomstu za vojenské akcie a preliatu krv v krajinách Blízkeho východu. Výsledkom potom boli zvýšené opatrenia v krajinách útoku a aj v ostatných krajinách Európskej Únie. Navyše francúzsky prezident François Hollande po útoku v Nice uviedol, že zintenzívni vojenské útoky na ISIS v Sýrii a Iraku a posilní tamojšie francúzske jednotky.

Z grafu môžeme vidieť, že najväčší počet obetí 86 a zranených 434 si vyžiadala útok v Nice, kde sa na mieste udalosti nachádzal jednoznačne najväčší počet ľudí. Potom nasleduje útok v Berlíne, kde zahynulo 12 ľudí a zranených bolo 50. Najmenší počet 5 obetí bol po útoku v Londýne a zranených bolo rovnako ako v Berlíne, teda 50.

Obrázok 9 Grafické porovnanie počtu mŕtvych a zranených. Spracovanie vlastné.

7 DISKUSIA

Všetky analyzované útoky predstavujú na prvý pohľad rovnakú formu prevedenia – útočníka, osamelého vlka a prostriedok zabitia – motorové vozidlo. Plán zostáva jednoduchý – útok na verejnom mieste s vysokým počtom ľudí a nízkou ochranou, kde sú zabezpečené potenciálne vysoké straty na životoch a globálna mediálna publicita. Islamský štát už dávno objavil moc digitálnych médií a využíva ich na svoju propagáciu náborovými videami, ktoré podnecujú násilie, videami o popravách, sociálnymi sieťami ako Twitter alebo Facebook. Potvrďuje sa tiež aktuálny vývoj v smerovaní terorizmu na mäkké ciele s použitím čo najjednoduchších prostriedkov, napríklad automobilu. Taktiež sme dokázali, že osamelý vlk nemusí byť nevyhnutne súčasťou teroristickej organizácie, ale stačí, keď je dostatočne pobúrený alebo zradikalizovaný na to, aby spáchal takýto akt bez toho, aby prijal akékoľvek inštrukcie alebo pokyny od teroristickej organizácie. Je taktiež dôležité spájať terorizmus osamelých vlkov s globálnym islamským terorizmom. Ide o veľmi dobre koordinované úsilie v globálnom rozsahu, pričom tento druh terorizmu má za cieľ vybrať a využiť ľudí so slabou sociálnou situáciou - hlavne prisťahovalcov s kriminálnou históriou, nezamestnaných a drogovovo závislých. Dôvodom býva často jednoduché naverbovanie týchto jedincov s použitím náboženského kontextu, ktorý im sľúbi božské odmeny za takýto druh obety.

Z hľadiska prevencie a boja proti terorizmu sa ukázala komunikácia a výmena informácií medzi štátnymi orgánmi spolkových krajín a krajín EÚ ako jeden z faktorov zlyhania pri útoku v Berlíne. V prípade zdieľanej databázy podozrivých osôb všetkými krajinami Európskej Únie by mohlo dôjsť k väčšej kontrole pohybu podozrivých a sledovaných osôb a tak aj k zníženiu pravdepodobnosti útoku. Je tiež otázne, prečo šéf kamiónovej dopravy, ktorý podľa GPS videl, že jeho vozidlo vykazovalo nezvyčajné chovanie, nezalarmoval políciu. Medzi tým, ako útočník prevzal kontrolu nad vozidlom a útokom, uplynuli 3 hodiny. Nemecko ako cieľ

útoku mohlo byť vybrané pre svoju otvorenú politiku voči utečencom zo Sýrie, kedy táto politika odoberá prirodzených občanov kalifátu. Navyiac poukazuje na to, že každý utečenec, ktorý je v Nemecku vítaný, je prejavom toho, ako sa Moslimovia dištancujú od Islamského štátu.

Pri pohľade na útok v Nice je dôležité poukázať na to, že Francúzsko malo v tom čase vyhlásený stav ohrozenia štátu a aj tak nedokázalo útok zabrániť. Pri ňom chýbala dostatočná palebná podpora na to, aby bol útočník zastavený ešte pred vstupom na promenádu. Je tiež otázne, prečo autopožičovňa nezalarmovala políciu ohľadne nákladného vozidla, ktoré malo byť vrátené už 2 dni pred útokom. Spomínaným problémom Francúzska je aj minorita moslimov, ktorá je najväčšia spomedzi západných krajín EÚ a predstavuje približný počet 5 miliónov ľudí. Táto minorita vytvára vlastné spoločenské skupiny a neintegruje sa do zvyšku spoločnosti. Tým vznikajú getá, kde sa mladí ľudia - už 5. až 6. generácia prisťahovalcov separujú a ľahko môže dôjsť k sociálnemu vylúčeniu, v ktorom sú jednoduchšie ovplyvniteľní a podvolení novej radikalizácii. Preto je dôležitá integrácia týchto ľudí do spoločnosti, napríklad rôznymi sociálnymi programami.

Útok v Londýne zaujme svojim časovaním, kedy v deň, v ktorom sa odohral, bolo taktiež prvé výročie samovražedných bombových útokov v Bruseli, pri ktorom zahynulo 33 ľudí. A aj keď sa tieto zistenia nepotvrdili, je možné predpokladať určité spojenie s ISIS. Z pohľadu bezpečnosti má Veľká Británia výhodu ostrova, kde more tvorí prírodnú bariéru, čo tejto krajine umožňuje vyššiu kontrolu a reguláciu vstupu osôb na jej územie. Táto krajina taktiež nie je súčasťou Schengenského priestoru, čo znovu zvyšuje možnosť kontroly.

Z hľadiska protipatrení terorizmu v EÚ je v prvom rade dôležité zamedziť novej radikalizácii jedincov bojom proti šíreniu nenávisťného a radikálneho obsahu na internete. V prípade samotného útoku osamelým vlkom neexistuje účinná ochrana, keďže jeho skoro nemožné predpovedať. Preto je dôležité zamerať

na zabezpečenie mäkkých cieľov, ktoré by mohli predstavovať potenciálny terč útokov, v budovách, kde to je nevyhnutné, kontrolovať osoby a batožinu. Zdieľať informácie a zvýšiť povedomie verejnosti o možných rizikách, nahlasovať akékoľvek podozrivé aktivity, ktoré by mohli smerovať k teroristickému útoku. V prípade útoku je dôležité, aby vedeli príslušné orgány vhodne a okamžite reagovať. To sa dá docieľiť pravidelnými cvičeniami IZS a ďalších dotknutých orgánov. Jednotná databáza ľudí podozrivých z radikalizácie alebo napojenia na terorizmus v rámci EÚ by mohla uľahčiť prácu spravodajským službám jednotlivých krajín. Pri podozrivých osobách je taktiež dôležité zabezpečiť sledovanie. Problémom je však personálna otázka, kedy je potencionálnych teroristov veľa, ale pracovníkov spravodajských služieb málo. Ako príklad fungujúceho systému kontroly môže poslúžiť USA, kedy po útokoch 11/9/01 prešiel Americkým kongresom návrh zákona s charakteristickým názvom „Patriot Act“. Tento zákon posilnil vládne právomoci zadržať a vylúčiť cudzincov na základe tajnej evidencie a monitorovať telefónnu a počítačovú komunikáciu kohokoľvek, kto bol podozrivý z prepojenia na terorizmus. Napriek tomu, že bol zákon kritizovaný pre porušovanie ľudských práv a slobôd, jeho zástancovia argumentovali tým, že je potrebný pre ochranu občanov USA. Patriot Act vypršal v roku 2015 a bol hneď nahradený jeho upravenou verziou s názvom „USA Freedom Act“. Ďalšou reakciou na útok z 9/11 bolo zriadenie Oddelenia pre vnútornú bezpečnosť, ktorého úlohou bolo dohliadať na antiteroristické aktivity na území USA. (www.link.galegroup.com)

EÚ však predstavuje spojenie 28 rôznych krajín na rôznej úrovni bezpečnosti a je tak otázne, či niekedy dôjde k úspešnej spolupráci a či budú mať spravodajské služby jednotlivých štátov ochotu zdieľať tajné informácie medzi sebou. Je tiež potrebné zvážiť, či budú občania ochotní obetovať svoju osobnú slobodu a slobodu súkromia na úkor zvýšených bezpečnostných opatrení. Existujú tiež limity na to, aké ochranné opatrenia možno prijať na zastavenie takýchto prejavov násilia.

Z hľadiska ohrozenia EÚ terorizmom sa dá konštatovať, že hrozba terorizmu je v EÚ vysoká. Každá krajina je zodpovedná za svoju vlastnú bezpečnosť a tak každá používa svoj vlastný systém a stupnicu ohrozenia. Podľa spracovanej mapy je evidentné, že vyššej hrozbe útoku podliehajú západné krajiny EÚ. Dá sa predpokladať, že to môže byť zapríčinené viacerými faktormi. Prvým je zapojenie krajín do bojov proti Islamskému štátu. 68 krajín po celom svete je členom tzv. globálnej koalície proti Islamskému štátu a patria sem aj všetky krajiny EÚ. Západné krajiny EÚ sa však zapájajú oveľa aktívnejšie ako finančne, tak aj personálom. (theglobalcoalition.org) Druhým faktorom je väčšia moslimská komunita v daných krajinách. Napríklad vo Francúzsku, ako už bolo spomenuté, je to približne 7% populácie danej krajiny, teda 5 miliónov obyvateľov. V Nemecku sa radikálne zvýšil počet prisťahovalcov z moslimských krajín od roku 2015 o 1,2 milióna, z ktorých väčšina pochádza z islamských krajín. Problémom v týchto krajinách býva taktiež sociálne vylúčenie takýchto ľudí zo spoločnosti, čo môže smerovať k jednoduchšej radikalizácii. Tretím faktorom je fakt, že ISIS smeruje celú svoju propagandu proti západu na čele s USA a krajinami západnej Európy ako Francúzsko, Veľká Británia, Nemecko a pod, a nezameriava sa tak výrazne vo svojich propagačných a náborových videách na krajiny strednej a východnej Európy.

8 ZÁVER

Cieľom bakalárskej práce bola analýza aktov globálneho terorizmu v EÚ. Zo spracovaných údajov môžeme predpokladať, že globálny terorizmus v EÚ je v dnešnej dobe charakterizovaný hlavne islamským terorizmom.

V teoretickej časti sme sa venovali definícii terorizmu, jeho histórii, vývojovým formám a typom terorizmu, ktoré sme následne charakterizovali. Zamerali sme sa taktiež na vybrané teroristické organizácie. V ďalšej kapitole sme rozobrali charakteristiku cieľov globálnych teroristických útokov so zameraním na mäkké ciele a možnými protiopatreniami. Na konci teoretickej časti sme definovali aktuálny boj proti terorizmu v EÚ.

V praktickej časti sme si vybrali tri útoky globálneho terorizmu v EÚ. Relevantné informácie sme získali formou literárnej rešerše primárne zo zahraničných zdrojov. Údaje boli potom spracované do kapitol na časový priebeh útoku, bezprostredné reakcie krajín a ich postupy, reakcie zahraničných krajín EÚ podľa dostupných informácií a na profil útočníka a možný motív útoku. Taktiež sme sa zamerali na aktuálnu situáciu ohrozenia EÚ terorizmom, ktorá bola zapísaná do prehľadnej mapy. Výsledky z analýzy útokov sme nakoniec spracovali to tabuľky a vzájomne ich medzi sebou porovnali. Na základe toho boli navrhnuté možné protiteroristické opatrenia v prostredí EÚ. Stanovené ciele práce sme splnili.

Záverom môžeme konštatovať, že hrozba teroristických útokov za posledné roky narástla. Je dôležité zamerať sa na prevenciu, snažiť sa riešiť konflikty diplomaticky a posilniť medzinárodnú spoluprácu a vzájomnú komunikáciu medzi jednotlivými krajinami EÚ, ktorá môže smerovať k zvýšenej predvídateľnosti krokov podozrivých a tak aj zamedzeniu vzniku útokov.

9 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

AQI	<i>al-Qaeda in Iraq</i> , Ál Káida v Iraku
CCTV	<i>closed circuit television</i> , uzavretý kamerový systém
EÚ	Európska Únia
GIA	<i>Groupe Islamique Armé</i> , Islamská ozbrojená skupina
GPS	<i>global positioning system</i> , globálny polohový systém
ISI	<i>Islamic State of Iraq</i> , Islámský štát Irak
ISIS	<i>Islamic State of Iraq and Syria</i> , Islamský štát v Iraku a Sýrii
OSN	Organizácia spojených národov
USA	<i>United States of America</i> , Spojené štáty americké
VFR	Veľká francúzska revolúcia
WTC	<i>World trade centre</i> , Svetové obchodné centrum

10 ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Literatúra

- EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace, ed. 2.* Praha: Karolinum, 2010. 398 s. ISBN 978-80-246-1790-9.
- GAŠPIERIK, Libor a Štefan JANGL. *Ochrana proti terorizmu.* 1. vyd. Žilina: Multiprint, 2010. 221 s. ISBN 978-80-9704-105-2.
- HEYMANN, PHILIP B. *Terrorism and America: a commonsense strategy for a democratic society.* Cambridge, Mass: MIT Press, 2000. 215 s. ISBN 9780262581974.
- IBL, Petr. *Globální terorismus.* Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2013. 178 s. ISBN 978-80-87236-14-7.
- KAVICKÝ, Vladimír, Štefan JANGL a Libor GAŠPIERIK. *Terorismus hrozba doby.* Bratislava: Citadella, 2015. 336 s. ISBN 9788089628841.
- KLAVEC, Jozef. *Terorismus ako politický fenomén.* Bratislava: Univerzita Komenského, 2007. 108 s. ISBN 978-80-223-2294-2.
- KLAVEC, Jozef. *Terorismus ako globálna hrozba.* 1. vyd. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Fakulta sociálnych vied, 2014. 144 s. ISBN 978-80-8105-616-1.
- KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus.* Praha: Vyšehrad, 1996. 263 s. ISBN 80-7021-168-7.
- LUTZ, James M. a Brenda J. LUTZ. *Global terrorism.* 2nd ed. New York: Routledge, 2008. 346 s. ISBN 9780415772471.
- MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR.* Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.
- MENDEL, Miloš. *Džihád: islámské koncepcie šíření víry.* Vyd. 2., rozš. V Brně: Atlantis, 2010. 356 s. ISBN 9788071083160.
- PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Boj proti terorizmu: projekt EU: Improving Security by*

Democratic Participation - ISDEP. V Praze: České vysoké učení technické, Fakulta dopravní, Ústav bezpečnostních technologií a inženýrství, 2014. 240 s. ISBN 978-80-0105568-7.

SVIATKO, Martin. *Globálny terorizmus*. Vyd. 1. Bratislava: Euroatlantické centrum, 2005. 140 s. ISBN 8096930605.

WILKINSON, Paul. *Terrorism and the Liberal State*. Vyd. 2. London: Macmillan Education, 1986. 322 s. ISBN 0333394909.

Internetové zdroje

AGERHOLM, Harriet. Isis 'decimated' in Iraq and Syria and could have only 15,000 fighters left, US commander says. *independent.co.uk*. [online]. 11. august 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-syria-iraq-fighters-number-us-military-campaign-impact-how-many-soldiers-a7184886.html>

ALJAZEERA. Berlin attack: Anis Amri known to police, says official. *aljazeera.com*. [online]. 22. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/news/2016/12/berlin-attack-anis-amri-police-official-161222051236083.html>

BALASUBRAMANIYAN, Viswanathan. 'Super Terrorism' in India: Fact or Fiction?. *geopoliticalmonitor.com*. [online]. 10. apríl 2014 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.geopoliticalmonitor.com/super-terrorism-in-india-fact-or-fiction-4957/>

BAŽÍK, Marek. Útočník v nákladiaku vrážal a strieľal do davu v Nice. *dennikn.sk*. [online]. 15. júl 2016 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/512997/nakladiak-vrazil-do-davu-v-nice-hlasia-desiatky-mrtvych/>

BBC. Attack on Nice: Who was Mohamed Lahouaiej-Bouhlel?. *BBC.com*. [online]. 19. august 2016 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z <http://www.bbc.com/news/world-europe-36801763>

BBC. 2016. Berlin lorry attack: What we know. *bbc.com* [online]. 24. december 2016 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-38377428>

BBC. France lorry attack: as it happened. *bbc.com* [online]. 14. júl 2016 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/live/world-europe-36799172>

BBC. Germany attacks: What is going on?. *bbc.com*. [online]. 20. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36882445>

BBC. London attack: Four dead in Westminster terror attack. [online]. 23. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-39359158>

BBC. London attack: What we know so far. *bbc.com*. [online]. 7. apríl 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-39355108>

BBC. Nice attack: What we know about the Bastille Day killings. *bbc.com*. [online]. 19. august. 2016 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36801671>

BBC. What is 'Islamic State'?. *BBC.com*. [online]. 2. december 2015 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052144>

BBC. Who are Nigeria's Boko Haram Islamist group?. *BBC.com*. [online]. 24. november 2016 [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-13809501>

BBC. 7 July London bombings: What happened that day?. *bbc.com*. [online]. 3. júl 2015 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-33253598>

BERLINGER, Joshua. Berlin attack suspect emerged from jail with 'totally different mentality'. *reuters.com*. [online]. 23. december 2016 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-germany-truck-suspect-idUSKBN14B1XU>

- BIS. Terorismus. *BIS.cz*. [online]. [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus.html>
- BOOTH, Robert. Westminster attacker Khalid Masood had interest in jihad, say police. *theguardian.com*. [online]. 27. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk-news/2017/mar/27/westminster-attacker-khalid-masood-not-directed-by-isis-met-police>
- BOYLE, Danny. British Christmas market police patrols increased after Berlin attack as plans to 'protect public' are reviewed. *telegraph.co.uk*. [online]. 20. december. 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/12/20/british-christmas-market-police-patrols-increased-berlin-attacks/>
- BRITANNICA. Boko Haram. *britannica.com* [online]. 14. apríl 2017. [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Boko-Haram>
- BRITANNICA. Irish republican army. *britannica.com*. [online]. [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Irish-Republican-Army>
- CFR. U.S. War in Afghanistan. *cfr.org* [online]. [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.cfr.org/afghanistan/us-war-afghanistan/p20018>
- CHAZAN, David. Radicalised Muslim known to security agencies shot dead in attack at Paris airport. *telegraph.co.uk*. [online]. 18. marec 2017 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/18/man-shot-killed-security-forces-paris-airport-attempting-seize/>
- CNN. Berlin Christmas market attack suspect: Who was Anis Amri?. [online]. 23. december 2016 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2016/12/22/europe/anis-amri-berlin-christmas-market/>
- CNN. ISIS goes global. *CNN.com*. [online]. 13. feburár 2017 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2015/12/17/world/mapping-isis-attacks-around-the-world/>
- CONNOLLY, Kate., HARDING, Luke. Berlin truck attack: 12 still in hospital as details of victims emerge. *theguardian.com*. [online]. 21. december 2016 [cit. 2.

5. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/21/berlin-truck-attack-12-still-in-hospital-as-details-of-victims-emerge>
- COSGROVE, Ben., BHOWMICK, Nilanjana. Terror at the Olympics: Munich, 1972. *time.com*. [online]. 5. august 2013 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://time.com/24489/munich-massacre-1972-olympics-photos/>
- ČESKÝ ROZHLAS. Čeští politici k útoku v Nice. *irozhlas.cz*. [online]. 15. júl 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/node/5462783>
- DEARDEN, Lizzie. Isis claiming responsibility for London attack to mask huge losses in Iraq and Syria, say terror experts. *independent.co.uk*. [online]. 23. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/isis-london-westminster-parliament-attack-claim-syria-iraq-islamic-state-militants-plan-what-does-it-a7646871.html>
- DEARDEN, Lizzie. Sweden terror attack: Everything we know so far as manhunt continues after lorry attack in Stockholm. *independent.co.uk*. [online]. 7. apríl 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/where-is-stockholm-sweden-attack-terrorism-what-happened-lorry-truck-crash-isis-islamic-state-a7673146.html>
- DICKINSON, W. Lewis. Lone Wolf Terrorism [online]. Malmö, 2015 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: <https://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/19258/Lone%20Wolf%20Terrorism%20-%20Masters%20Thesis%20-%20Lewis%20W.Dickson.pdf?sequence=2>
- DICTIONARY. Islam. *dictionary.com*. [online]. [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.dictionary.com/browse/islam>
- DW. German intelligence boss: Threat level remains high. *dw.com*. [online]. 2017 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.dw.com/en/german-intelligence-boss-threat-level-remains-high/a-37859526>

- EURONEWS. Berlin attack timeline. *euronews.com*. [online]. 21. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.euronews.com/2016/12/21/berlin-attack-timeline>
- EUROPEAN UNION ACTION SERVICE. Counter Terrorism. *eeas.europa.eu*. [online]. 3. mája 2016 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/411/counter-terrorism_en
- EUROSTAT. Asylum statistics. *ec.europa.eu*. [online]. 24. apríl 2017 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics
- EVROPSKÁ RADA. Boj EU proti terorizmu. *consilium.europa.eu* [online]. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/>
- E15. Po útoku v Londýně nedojde k posílení bezpečnostních opatření, říká Chovanec. *zpravy.e15.cz*. [online]. 23. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/po-utoku-v-londyne-nedojde-k-posileni-bezpecnostnich-opatreni-rika-chovanec-1330325>
- FOX NEWS. Boko Haram swears formal allegiance to ISIS. *FoxNews.com*. [online]. 8. marec 2015 [cit. 3. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/world/2015/03/08/boko-haram-swears-formal-allegiance-to-isis.html>
- GLOBAL COALITION. Daesh areas of influence – january 2017 update. *theglobalcoalition.org*. [online]. Január 2017 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z: http://theglobalcoalition.org/en/maps_and_stats/daesh-areas-of-influence-january-2017-update/
- GLOBAL COALITION. 68 partners. *theglobalcoalition.org*. [online]. 2017 [cit. 3. 5. 2017]. Dostupné z: <http://theglobalcoalition.org/en/partners/>

- GLOBAL SECURITY. Al-Qaida. *globalsecurity.org*. [online]. [cit. 3. 4. 2017].
Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/world/para/al-qaida.htm>
- GORDON CONWELL. Christianity 2015: Religious Diversity and Personal. *gordonconwell.edu*. [online]. 2015 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.gordonconwell.edu/resources/documents/IIBMR2015.pdf>
- GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. Threat level in the Netherlands: real chance of an attack. *government.nl*. [online]. 6. apríl 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.government.nl/latest/news/2017/04/06/threat-level-in-the-netherlands-real-chance-of-an-attack>
- GUARDIAN. Chemical weapons found in Mosul in Isis lab, say Iraqi forces. *theguardian.com*. [online]. 29. január. 2017 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/29/chemical-weapons-found-in-mosul-in-isis-lab-say-iraqi-forces>
- HENRI, Astier. 2016. Why jihadists stalk the French Riviera. *BBC.com*. [online]. 16. júl 2016 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36807283>
- HENRY, Samuel. Nice killer visited Italy's 'Little Calais' as he was radicalised over a year before July 14 massacre. *telegraph.co.uk*. [online]. 6. október 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/10/06/nice-killer-visited-italys-little-calais-as-he-was-radicalised-o/>
- HOBOTRAVELER. 2015. World Religion Map. *hobotraveler.com*. [online]. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.hobotraveler.com/wayfinding-maps/Worldreligion-wiki.png>
- IDNES. 2017. Elektronické náramky i vazba. Německo zpřísní dohled nad žadateli o azyl. *zpravy.idnes.cz*. [online]. 29. marec 2017 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nemecko-zprisneni-zakona-maiziere-maas-terorismus-f88/zahranicni.aspx?c=A170110_183951_zahranicni_ane

INTELLIGENT PROTECTION. Italy risk report. *intelligent-protection.co.uk*. [online]. 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.intelligent-protection.co.uk/italy-country-brief.html>

JOHNSTON, Chris. All 12 people arrested over Westminster attack released without charge. *theguardian.com*. [online]. 1. apríl 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk-news/2017/apr/01/all-12-people-arrested-over-westminster-attack-released-without-charge>

KIRCHGAESSNER, Stephanie. Anis Amri, Berlin attack suspect, shot dead by police in Milan. *theguardian.com*. [online]. 23. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/dec/23/anis-amri-berlin-attack-suspect-shot-dead-milan>

LATVIAN SECURITY POLICE. Counterterrorism. *dp.gov.lv*. [online]. 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.dp.gov.lv/en/areas-of-activity/counterterrorism/>

LAURENT, Samuel. Terrorisme : qu'est-ce que la „Fiche S“?. *lemonde.fr*. [online]. 26. júl 2016 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2015/08/31/terrorisme-peut-on-sanctionner-les-personnes-faisant-l-objet-d-une-fiche-s_4741574_4355770.html

LYUKEN, Jörg. How the Berlin truck attack will change Germany. *thelocal.de*. [online]. 23. december 2016 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.thelocal.de/20161223/how-the-berlin-truck-attack-will-change-germany>

L'OBS. Attentat de Nice: les faits plutôt que les polémiques. *tempsreel.nouvelobs.com*. [online]. 26. júl 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://tempsreel.nouvelobs.com/societe/attaque-de-nice/20160725.OBS5261/attentat-de-nice-le-factuel-plutot-que-les-polemiques.html>

L'OBS. NICE. Hollande : "L'état d'urgence sera prolongé de trois mois. *tempsreel.nouvelobs.com*. [online]. 15. júl 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z:

<http://tempsreel.nouvelobs.com/societe/attaque-de-nice/20160715.OBS4678/nice-hollande-le-caractere-terroriste-de-l-attaque-ne-peut-etre-nie.html>

MENDICK, Robert. Khalid Masood: Everything we know about the London attacker. *telegraph.co.uk*. [online]. 27. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/24/khalid-masood-everything-know-london-attacker/>

MINISTERIO DEL INTERIOR. Nivel de alerta antierrorista. *interior.gob.es*. [online]. 11. máj 2016. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.interior.gob.es/en/prensa/nivel-alerta-antiterrorista>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. Platí 1. stupeň ohrožení terorismem. *mvcr.cz*. [online]. 2017 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/>

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH. Zagrożenie terrorystyczne w Polsce i regionie. *msz.gov.pl*. [online]. 2017 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: http://www.msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/polityka_bezpieczenstwa/zwalczanie_terroryzmu_miedzynarodowego/zagrozenie_terrorystyczne_w_polsce_i_regionie/

MI5. Threat Levels. *mi5.gov.uk*. [online]. 11. máj 2016. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.mi5.gov.uk/threat-levels>

MOELLER, Mathias Hans. Why soft target terrorist attacks will remain a threat. *globalriskinsights.com*. [online]. 3. máj 2016. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://globalriskinsights.com/2016/07/soft-target-terrorist-attacks/>

MOHSIN, Ali. Boko Haram Attacks. *Aljazeera.com*. [online]. 7. máj 2017 [cit. 14. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/interactive/2017/01/map-boko-haram-attacks-170116191820253.html>

NEUMANN, Conny. Neue Spur zur abgerissenen Hand. *spiegel.de*. [online]. 04. február 2015 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z:

<http://www.spiegel.de/panorama/justiz/oktoberfest-attentat-1980-neue-hinweise-auf-weitere-taeter-a-1016700.html>

NICE-MATIN. Ce que l'on sait de l'auteur présumé de l'attentat. *nicematin.com*. [online]. 15. júl 2016 [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.nicematin.com/faits-divers/ce-que-lon-sait-de-lauteur-presume-de-lattentat-mis-a-jour-64991>

NOVINKY. Ubodaný londýnský policista tradičně nebyl ozbrojený, nezměnily to ani dřívější atentáty. *novinky.cz*. [online]. 23. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/432933-ubodany-londynsky-policista-tradicne-nebyl-ozbrojeny-nezmenily-to-ani-drivejsi-atentaty.html>

OFFICIAL JOURNAL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *statewatch.org*. [online]. 22. jún 2002 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.statewatch.org/news/2002/jul/frameterr622en00030007.pdf>

OPPOSING VIEWPOINTS ONLINE COLLECTION, Gale. Terrorism. *galegroup.com*. [online]. 2017 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.link.galegroup.com/apps/doc/PC3010999236/OVIC?u=ecc_main&xid=26a770ac

POLICIE ČR. Reakce PČR na útok v Berlíně. *policie.cz*. [online]. 20. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/reakce-pcr-na-utok-v-berline.aspx>

REUTERS. Finland aims to fast-track new intelligence laws to avert terrorism. *reuters.com*. [online]. 19. apríl 2017 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-finland-security-idUSKBN17L213?il=0>

REUTERS. France checks on security at Christmas markets after Berlin attack. *reuters.com*. [online]. 21. december 2016 [cit. 2. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-europe-attacks-france-idUSKBN14A1K3>

ROBERTS, Adam. 2002. The Changing Faces of Terrorism. *BBC.co.uk*. [online]. 27. august 2002 [cit. 14. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/history/recent/sept_11/changing_faces_04.shtml

RT. European countries tighten security following Nice terror attack. *rt.com*. [online]. 29. júl 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.rt.com/news/351272-europe-security-measures-nice/>

SECURITY COUNCIL, UNITED NATIONS. *un.org*. [online]. 8. október 2004 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.un.org/press/en/2004/sc8214.doc.htm>

SENGUPTA, Kim. Last message left by Westminster attacker Khalid Masood uncovered by security agencies. *independent.co.uk*. [online]. 27. apríl 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/uk/crime/last-message-left-by-westminster-attacker-khalid-masood-uncovered-by-security-agencies-a7706561.html>

SKYNEWS. 2017. How did Theresa May's security team handle her evacuation from Westminster?. *news.sky.com*. [online]. 24. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://news.sky.com/story/how-did-theresa-mays-security-team-handle-her-evacuation-from-westminster-10812202>

SMALE, Alison., GALL, Carlotta., PIANIGIANI, Gaia. Ordered Deported, Berlin Suspect Slipped Through Germany's Fingers. *nytimes.com*. [online]. 22. december 2016 [cit. 5. 5. 2017]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2016/12/22/world/europe/anis-amri-berlin-market-crash.html?_r=0

TELEGRAPH. Attack on Parliament March 22. *telegraph.co.uk*. [online]. 23. marec 2017 [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/22/man-shot-police-outside-parliament-officer-reportedly-shoots/>

TELEGRAPH. Louvre terror attack. *telegraph.co.uk*. [online]. [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/02/03/paris-knife-attack-louvre-evacuated-police-reportedly-shoot/>

- TELEGRAPH. Schengen 'allows free movement of terrorists'. *telegraph.co.uk*. [online]. [cit. 14. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/05/schengen-allows-free-movement-of-terrorists/>
- THE LOCAL. Stockholm attack does not change Denmark threat level: security services. *thelocal.de*. [online]. 10. apríl [cit. 10. 5. 2017]. Dostupné z: <https://www.thelocal.dk/20170410/stockholm-attack-does-not-change-denmark-threat-level-security-services>
- TIMEANDDATE. Bastille day in France. *timeanddate.com*. [online]. [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.timeanddate.com/holidays/france/bastille-day>
- U.S. DEPARTMENT OF STATE. *State.gov*. [online]. 2015 [cit. 28. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257520.htm>
- WEBNOVINY. Slovensko nepocituje nebezpečenstvo, Kaliňák vyhlásil najnižší stupeň teroristického ohrozenia. *webnoviny.sk*. [online]. 13. máj 2017 [cit. 13. 5. 2017]. <https://www.webnoviny.sk/slovensko-nepocituje-stav-nebezpecenstva-vyhlasili-najnizsi-stupen-teroristickeho-ohrozenia/>
- WICKY, Lucas. En France, le plan Vigipirate et ses trois niveaux d'alerte. *lemonde.fr*. [online]. 20. decembra 2016 [cit. 28. 4. 2017]. Dostupné z: http://www.lemonde.fr/les-decodeurs/article/2016/12/20/en-france-le-plan-vigipirate-et-ses-trois-niveaux-d-alerte_5052094_4355770.html-Xg6WQgCzUoLtYgHS.99
- WILIAMS, Richard. Nice terror attack: Isis claims responsibility for lorry massacre in French coastal city. *independent.co.uk*. [online]. 16. júl 2016 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/nice-terror-attack-isis-claims-responsibility-lorry-massacre-france-coastal-city-a7140381.html>
- 7SUR7. Le niveau de menace terroriste maintenu à 3 malgré la vidéo de menace. *7sur7.be* [online]. 03. marec 2017 [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z

[http://www.7sur7.be/7s7/fr/1502/
Belgique/article/detail/3095767/2017/03/03/Le-niveau-de-menace-terroriste-
maintenu-a-3-malgre-la-video-de-menace.dhtml](http://www.7sur7.be/7s7/fr/1502/Belgique/article/detail/3095767/2017/03/03/Le-niveau-de-menace-terroriste-maintenu-a-3-malgre-la-video-de-menace.dhtml)

11 ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obrázok 1 Svetová mapa náboženstiev	22
Obrázok 2 Územie Blízkeho východu pod vplyvom ISIS k 01.2017	28
Obrázok 3 Mapa teroristických útokov uskutočnených teroristickou skupinou Boko Haram medzi rokmi 2009 a 2016	29
Obrázok 4 Trasa nákladného vozu počas útoku v deň osláv dobytia Bastily.....	40
Obrázok 5 Miesto útoku a trasa úniku podozrivého	47
Obrázok 6 Trasa útočníka po útoku v Nemecku do Talianska	48
Obrázok 7 Trasa vozidla a útočníka	53
Obrázok 8 Riziko ohrozenia krajín EÚ terorizmom.....	56
Obrázok 9 Grafické porovnanie počtu mŕtvych a zranených.. ..	60

12 ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK

Tabuľka 1 Porovnanie vybraných teroristických útokov.....	57
Tabuľka 2 Posúdenie útokov z hľadiska komunikačnej stratégie.....	58